

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55835-11-13 פלונית ואח' ג' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ ואח'

לפני כבוד השופט משה תדמור-ברנשטיין

התובעת:

פלונית

ע"י ב"כ עו"ד א. פרויליך ואח'

נגד

הנתבעים:

1. התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") ע"י ב"כ עו"ד צבי רפפורט ואח'

2. קרנית-קרן לפיצוי נפגעי תאונת דרכים ע"י ב"כ עו"ד אורי ירון ואח'

נגד

הצד השלישי:

ורדה דקל

ע"י ב"כ עו"ד אבי זוהר ואח'

החלטה

(בשאלת ההתיישנות והחבות בלבד)

א. לב המחלוקת

- לפניי תביעה לפיצויים בגין נזקי גוף מכוח חוק הפיצויים לנפגע תאונות דרכים, תשל"ה-1975 (להלן: "חוק בפלת"ד") בגין נזק גוף, שעל פי הנטען בה נגרם לתובעת, ילידת 1972, בתאונת דרכים מיום 9.4.2009. על פי הנטען, בעת שרכבת התובעת על טרקטורון במסגרת טיול טרקטורונים ברמת הגולן, לפתע הטרקטורון התהפך, והיא נפגעה ונגרם לה נזק גוף (להלן: "הטיול" ו-"התאונה" - בהתאמה).
- בתיק זה שתי מחלוקות מקדמיות; האחת - מחלוקת בשאלת החבות על פי חוק הפלת"ד, היינו בשאלה - למי יש לייחס את החבות בפיצוי בגין נזקי התאונה - לנתבע 1, המבטח בביטוח חובה של השימוש בטרקטורון (להלן: "הפול") או לנתבעת 2 (להלן: "קרנית"), בהיעדר ביטוח; והשניה - מחלוקת לגבי טענת קרנית להתיישנות התביעה נגדה. על כן, קבעתי בנדון - תחילה - דיון בשאלת החבות וההתיישנות בלבד.
- כפי שנראה להלן, השאלה המרכזית שתעמוח לבחינה ולהכרעה בהחלטה זו מתייחסת לזהות הטרקטורון שהיה מעורב בתאונה; שאלה משנית - היא סוגית ההתיישנות שנטענת מטעם קרנית, כאמור.
- מימי זהות בעלי הדין עפ"י כתבי הטענות:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13-11-55835 פלוגית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ ואח'

- א. **התובעת**, ילידת 1972, נפגעה, כאמור, בתאונת טרקטורון במהלך טיול טרקטורונים שהוציאה הצד השלישי, הגב' ורדה דקל (להלן: "הגב' דקל").
- ב. **הנתבע 1, הפול**, הוא המבטח כביטוח חובה הרלוונטי למועד התאונה את השימוש בטרקטורון שמספרו X (מספרו מצויין בהודעה על התאונה למשטרה ובתעודת ביטוח חובה שמציגה התובעת כנספח לתצהירה; להלן: "הטרקטורון X"). הטרקטורון X, הוא הטרקטורון שהגב' דקל מסרה את פרטיו לתובעת - כטרקטורון שעליו רכבה בעת התאונה. לפי גרסת התובעת וגרסת הגב' דקל - מסמכי הטרקטורון נמסרו לתובעת ביום בו הגיעו לדווח על התאונה למשטרה (לפי המועד שבסיפא להודעת התובעת במשטרה - ביום 26.4.2009, כשבועיים לאחר התאונה).
- ג. **הנתבעת 2, קרנית**, (קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים, שהוקמה מכוח חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים) הוספה כנתבעת - רק בתיקון התביעה (שתוקנה - למעלה משבע שנים לאחר קרות התאונה), בעקבות הודעת הפול בכתב ההגנה מטעמו, כי "קיים חשד שהתאונה ארעה עם רכב שהוא חסר ביטוח אצל הנתבעת" (אצל הפול); ובמלים אחרות - שלתפיסת המבטח קיים חשד שהרכב עליו רכבה התובעת בעת התאונה איננו הטרקטורון X, וגם לא - טרקטורון אחר שמבוטח על ידי הפול; ועל כן היא דורשת "ראיות ממשיות" שהתובעת טרם מסרה לה.
- ד. **הצד השלישי, הגב' דקל**, הפעילה במועדים הרלוונטיים מיזם להפעלת טיולי טרקטורונים (להלן: "העסק"), שבמסגרתו החזיקה רכבי שטח מסוג טרקטורונים וריינג'רים (הרשומים בחלקם בבעלותה, ובחלקם - בבעלות בן זוגה, בסה"כ - כ-15; כשבמועדים הרלוונטיים, שמונה מאותם רכבי שטח היו מבוטחים בביטוח חובה אצל הפול - שלושה טרקטורונים וחמישה ריינג'רים); עסק, שבמסגרתו הוציאה גם את טיול הטרקטורונים שבו ארעה התאונה. כאמור, לגרסת הגב' דקל בתאונה בענייננו היה מעורב הטרקטורון X.
5. **העדויות בנדון**: העדויות הראשיות הנדון הוגשו בצורה של תצהירים, המצהירים נחקרו על תצהיריהם.
- א. **מטעם התובעת** העידו שניים: היא עצמה, וכן - חבר של בן דוד של בן זוגה של התובעת, שהיה בין משתתפי הטיול (להלן: "החבר"). התובעת לא הביאה לעדות מטעמה את בן זוגה, שאף הוא היה בין משתתפי הטיול. **התובעת צירפה גם תיק מוצגים** הכולל אישור המשטרה על פרטי התאונה, תיעוד רפואי חלקי, תעודת ביטוח חובה של הטרקטורון X, רישיון רכב של

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55835-11-13 מלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ ואח'

- הטרקטורון X, רישיון נהיגה ואישור משרד התחבורה על רישיון נהיגה תקף שהיה לתובעת בעת מועד התאונה. ביום 22.6.2017 צירפה התובעת גם תצהיר לעניין טענת ההתיישנות.
- ב. **מטעם המבטח, הפול, העידו שניים:** נציגת המבטח, וכן - חוקר (להלן: "החוקר מטעם הפול") בענין הקלטת שיחה שלו עם הגב' דקל ובן זוגה. עוד מטעם הפול הוגשו כמוצגים: תע"צ משרד התחבורה לגבי פרטי רכבים שרשומים בבעלות הגב' דקל, ותדפיסי פרטי פוליסות עפ"י הרכבים שבתע"צ.
- ג. **מטעם קרנית** העיד חוקר (להלן: "החוקר מטעם קרנית") בענין הקלטת שיחה שלו עם הגב' דקל. עוד מטעם קרנית הוגשו המוצגים הבאים: הודעה התובעת במשטרה, תע"צ רע"ן רישוי במשרד התחבורה, תדפיסי פרטי פוליסות חובה שהוצאו על שם הגב' דקל - ממערכת המחשוב של הפול, שאלון שהופנה לפול ותצהיר נציגת הפול בתשובה לשאלון. בהמשך, הוסיפה קרנית למוצגים מטעמה "טופס דיווח ראשוני על תאונת דרכים" שנמסר למבטח בענייננו, חשבונית חדר המיון הרלוונטית בענייננו (המופנית מטעם בית החולים לפול), ותכתובות שהתנהלו בין ב"כ התובעת לבין נציגת הפול מינואר עד ספטמבר שנת 2014 טרם שהוגש כתב ההגנה מטעם הפול (הוגש ביום 23.12.14).
- ד. **מטעם הצד השלישי** העידו שניים: הגב' דקל עצמה, וכן - מי שלפי התצהירים מטעם הצד השלישי היה המדריך (בנוסף לגב' דקל) בטיוול הטרקטורונים שבו ארעה התאונה.
6. **סיכומים מטעם הצדדים** הוגשו בשאלת החבות וההתיישנות בלבד, והתיק הובא לפני לצורך הכרעה בשאלות אלה בלבד.
7. ממכלול הטענות והראיות עולה כי הצדדים אינם חלוקים בשאלה האם ארעה תאונת דרכים באופן המתואר על ידי התובעת (בכל הקשור לעצם קרות התאונה עצמה, אם בנפילה של הטרקטורון עליו רכבה ואם בהתחפכותו). הצדדים כן חלוקים לגבי טיבו, זהותו ופרטיו של כלי הרכב עליו רכבה התובעת בעת התאונה.
8. אם כן, בהחלטה זו להלן - דיון והכרעה בשלוש שאלות מרכזיות:
- א. האם, כטענת קרנית, התביעה שהוגשה נגדה (שהוגשה מאוחר להגשת התביעה המקורית, במסגרת - תיקון כתב תביעה) - התיישנה?
- ב. על פי הדין, לרבות הוראות חוק הפל"ד, בנסיבות, מי מהנתבעים, המבטח או קרנית, חב בפיצויים לתובעת בגין נזקי התאונה הנטענת (ככל שיוכחו)?

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55835-11-13 פלוגית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה
("הפול") בע"מ ואח'

- ג. ככל שקרנית תמצא חייבת – האם בנסיבות, זכאית קרנית על פי חוק הפלת"ד לחזור בתביעה אל הצד השלישי (שמסרה לשימושה של התובעת את כלי הרכב המנועי שבו ארעה התאונה)?
9. כפי שיפורט, מועלות בענייננו גם טענות להשתק, לשיהוי, לנזק ראייתי ולהרחבת הזית, שידונו אף הן להלן.

ב. השתלשלות המהלכים וההליכים בנדון

1. אני סבור כי לענין המשקל שיש לייחס לראיות מסוימות וההכרעה הכוללת בתיק זה, קיימות בענייננו השלכות מהאופן והסדר של התנהלות ההליכים. על כן, תחילה אפרוט להלן את השתלשלות ניהול המהלכים וההליכים בתיק זה עד להצטרפות הצד השלישי כצד מיוצג בתיק זה.
2. כאמור, התאונה ארעה ביום 9.4.2009, וכפי שנציג להלן, התביעה בענייננו הוגשה רק כארבע וחצי שנים לאחר מועד התאונה.
3. כשבועיים לאחר התאונה (ביום 26.4.2009), פנתה התובעת למשטרה ומסרה הודעה על התאונה, כשהיא מסתמכת על פרטי הרכב שמופיעים במסמכים שהגב' דקל מסרה לידיה, לפי העדויות - כאשר הגיעה אישית לפגוש את התובעת טרם כניסתה לתחנת המשטרה להודיע על התאונה.
4. בהודעה למשטרה נמסרה גרסה מלאה של האירוע, לרבות העובדה שהנפגעת, מוסרת ההודעה, נפגעה במסגרת טיול טרקטורונים שנוהל ובוצע בעסק של גב' דקל: "במהלך טיול טרקטורונים בחברת [שם העסק של גב' דקל] הרעה (כך נכתב) לי תאונה. נהגתי בשביל ישר על גבי טרקטורון. בזמן ביצוע סיבוב התהפכתי עם טרקטורון... אחד המדריכים פינה אותי בחזרה למתחם ואז בעלי פינה אותי (לפי בקשתי) למיון במג'דל שמס. הם המליצו להתפנות לבית חולים".
5. לפי העדויות, כבר ביום 15.6.2009, כחודשיים לאחר התאונה (וכארבע שנים קודם למועד הגשת התביעה לבית המשפט) נפתחה במאגר הפול תביעה בגין התאונה בעקבות חשבון רפואי שהתקבל אצל המבטח [ר' תשובות לשאלות 10ד' ("מי יזם את התביעה?"), 10ה' ו-12 בשאלון שהוצג לפול – מוצגים ד' ו-ה' למוצגי קרנית]. בחשבונית מיום 12.5.2009 שהוציא בית החולים שטיפל בתובעת בגין נזק גוף שנגרם בתאונת דרכים, התאונה בענייננו, מפורטים שמה של התובעת, מספר הפוליסה ומספר הרכב, הטרקטורון X, ותחנת המשטרה הרלוונטית [מוצג ח' למוצגי קרנית]; חשבונית ששולמה "בזמן אמת" (סך 791 ₪).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13-11-55835-11 מלונית ואח' ג' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה
(הפול") בע"מ ואח'

6. רדוק; המבטח מסתייג במכתב שהוגש בנדון כמוצג מטעמו [התייחסות מוזמנת שניתנה ביום 28.3.18 על ידי נציגת המבטח - נ/2], מהטענה שבעצם ביצוע התשלום ששולם לבית החולים, יש משום הודאה כלשהי מטעמה.
7. למול ההסתייגות של הפול, כאמור, יש לציין כי מעיון בחשבונית שהוציא בית החולים, שבעקבותיו נפתחה תביעה אצל הפול, עולה כי המבטח ידע לכל היותר כחודשיים לאחרי התאונה, על קיומה של טענה לאירוע של תאונת הדרכים בענייננו, שמערכת את טרקטורון X ואת הנפגעת, כנהגת - שאיננה בעליו הרשום המבוטח בפוליסה; תאונה שבגינה שילמה הפול ללא מחאה עבור אשפוז במיון - כבר בסמוך לאחר התרחשות התאונה.
8. כפי שיפורט להלן, ככל הנראה, טופס הודעה על התאונה נמסר למבטח רק לאחר הגשת התביעה בבית המשפט; עם זאת, ראוי להפנות לכך שבחשבונית בית החולים מצוינת תחנת המשטרה המסוימת בה התקבלה הודעת התובעת על התאונה. כך שככל שהמסמכים לא נמסרו למבטח ביוני 2009 יחד עם חשבונית בית החולים, ככל שהיתה מוצאת לנכון, היתה לפול גישה לקבלת אישור המשטרה על פרטי התאונה (הוצג - מיום 3.5.2009), ואף יכולה היתה לדרוש מהמבוטחת ו/או מהתובעת גרסה לגבי התאונה, או לדרוש קבלת העתק מהודעת התובעת במשטרה מיום 26.4.2009, כאמור.
9. מאידך, מהעדויות עולה כי להגשת התביעה לא קדמה הפניית מכתב דרישה מטעם התובעת אל המבטח של השימוש בטרקטורון X, הפול; כך שדרישה ראשונה שהוצבה למבטח לתשלום פיצויי ישירות לתובעת היתה בעצם הגשת כתב התביעה הנדון.
10. בכתב התביעה, שהוגש בנדון ביום 4.12.13, כארבע וחצי שנים לאחר התאונה הנטענת, טענה התובעת כי נפגעה בתאונת דרכים ביום 09.04.2009. לטענתה, במסגרת טיול טרקטורונים שבו השתתפה, הטרקטורון עליו רכבה, לפתע התהפך והיא נפגעה - כך שנגרם לה נזק גוף.
11. בעקבות הגשת כתב התביעה, התנהלה במשך כתשעה חודשים תכתובת בין ב"כ התובעת לבין נציגת הפול, כשלמכתב הפול מיום 8.1.14 הדורש, בין היתר, מילוי טופס הודעה על התאונה, נמסר מטעם התובעת ביום 18.2.14 טופס "דיווח ראשוני על תאונת דרכים" אל המבטח, שבו נרשם: "נהגתי על טרקטורון כשלפתע התהפכתי ונפגעתי", ונמסרו בו גם: מקום התאונה, פרטי פוליסת החובה, פרטי המבוטחת, פרטי הטרקטורון X ופרטי הנפגעת (היא התובעת) [מוצג ז' למוצגי קרנית]. התכתובות נמשכות עד ספטמבר 2014, ועולה מהן כי מטעם התובעת נמסר למבטח שאין בידיה תמונות של הטרקטורון, שאין מדובר בתאונת עבודה, ושיש לתובעת עד לאירוע - החבר, כאמור (שבסופו של דבר שימש בדיון בבית המשפט כעד מטעמה).
12. ביום 1.9.14 פגש החוקר מטעם הפול את הגב' דקל ובן זוגה, והקלטת השיחה שנערכה ביניהם הוגשה לבית המשפט בלוויית תמלול של השיחה (ליתר דיוק, תמלול של מה שנטען

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13-11-55835-11 מלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה
("הפול") בע"מ ואח'

- כי היה החלק הרלוונטי בשיחה) [תצהיר החוקר מטעם הפול המצרף את התמליל סומן כמוצג נ/5]. במכתב האחרון בתכתובת, מכתב שהוציאה נציגת הפול לתובעת ביום 24.9.14, היא כתבה: "חקירת נסיבות האירוע טרם הסתיימה ואנו פועלים להשלמת בדיקותינו".
13. כתב ההגנה מטעם הפול הוגש בנדון ביום 23.12.14, למעלה משנה לאחר הגשת התביעה, תקופה בה ניתנו החלטות בית משפט שהובילו למחיקה של התביעה בהיעדר מעש, שבוטלה לאחר מכן (כתב ההגנה מטעם הפול חוצג שוב בנט המשפט ביום 18.8.15).
14. חוות דעת רפואית שניתנה ביום 18.5.16 על ידי רופא מומחה שמונה מטעם בית המשפט בנדון, קבעה לתובעת בגין התאונה נכות רפואית צמיתה בתחום ה-א.א.ג. (בגין הגבלה/הפחתה בנשימה אפית ונכות אסתטית קלה) - בשיעור 10%, וגם נכות רפואית צלקתית צמיתה בגין צלקת בפנים - בשיעור 5%.
15. לאחר שניתנה החלטה על הגשת תחשיבי נזק מטעם הצדדים, כשנה וחצי לאחר הגשת כתב ההגנה מטעם הפול, בחרה התובעת (בבקשה מיום 18.8.16, שהתקבלה בהחלטה מיום 23.8.16) לבקש לתקן את כתב התביעה בהוספת קרנית כנתבעת 2; זאת – לנוכח טענות הפול בכתב ההגנה כי "קיים חשד שהתאונה ארעה עם רכב שהוא חסר ביטוח אצל הנתבעת".
16. תיקון כתב התביעה התבצע כשבע שנים וארבעה חודשים לאחר מועד התאונה, כשנתיים וחצי ממועד הגשת התביעה, ולמעלה משנה וחצי לאחר הגשת כתב ההגנה מטעם הפול. בכתב התביעה המתוקן (שהוגש במצורף לבקשת התיקון) נתבעו – לצד המבטח של הטרקטורון X, הפול, גם, לחילופין - קרנית, כנתבעת 2; זאת, כמובחר בכתב התביעה המתוקן, היה ובסופו של יום יקבע בית המשפט שהטרקטורון שהתובעת רכבה עליו לא היה הטרקטורון X, וגם – היה כלי רכב שלא היה במועד הרלוונטי מבוטח על ידי המבטח שבענייננו.
17. ביום 9.11.16 פגש חוקר מטעם קרנית את הגב' דקל והקלטת השיחה שנערכה הוגשה לבית המשפט בלוויית תמלול של השיחה (מתברר כי לא הוגשו הקלטת ותמליל שיחה שנערכה עם בן זוגה של התובעת בנפרד) [תצהיר החוקר מטעם קרנית המצרף את התמליל סומן כ מוצג נ/6].
18. כתב ההגנה מטעם קרנית הוגש ביום 26.12.16, ובמקביל לו הוגשה הודעה לצד שלישי נגד גב' דקל – בעלת, מחזיקת ומשכירת הטרקטורון X ורכבי שטח נוספים שיצאו לטיול בענייננו. בכתב ההגנה נטען כטענה מקדמית, טענה להתיישנות התביעה נגד קרנית, שקרנית עמדה על כך שתידון תחילה. בהתאם אף הגישה בקשה לפיצול הדיון בתיק זה כך ששאלת החבות ושאלת ההתיישנות ידונו תחילה; פיצול שהנתבעים היו תמימי דעים שראוי שישומו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13-11-55835-11 מלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ ואח'

19. בהחלטה מיום 17.4.17 הוריתי על פיצול הדיון בתביעה זו; כך, שתחילה יתקיים דיון בשאלת החבות ובטענת ההתיישנות והוריתי על הגשת ראיות בנדון.
20. באותה החלטה הוריתי כי קרנית תציג לבית המשפט בתוך 20 יום - אישור המצאה כדין של ההודעה לצד השלישי לידי הצד השלישי; וכן תדאג להמציא בהקדם גם החלטה זו לידי הצד השלישי; וכי הצד השלישי תוודא להגיש כתב הגנה מטעמה - במועד, על פי הדין.
21. במהלך שנת 2017, הגישו הצדדים ראיות מטעמם, וקרנית הציגה אישורי שלוש הדבקות בכתובתה הרשומה של גבי דקל ותצהיר מוסר שאישר זאת, כך שאישרתי שההודעה לצד השלישי נמסרה לצד השלישי.
22. במסגרת הראיות שהציגה מטעמה, הודיעה קרנית כי, ככל שהצד השלישי לא תתגונן ולא תגיש ראיות מטעמה, קרנית "תפעל לזמן את הצד השלישי לדיון ההוכחות". קרנית ביקשה גם לעכב עיון בתצהיר חוקר מטעמה בנדון, במתווה סוויסה, כשהיא מדגישה, כבר בשלב זה, שאמנם טרם נמסרה לנו גרסת הצד השלישי, מפעילת עסק הטרוקטורונים, אך בשל "מעמדה" המיוחד כמבוטחת של הפול, מתבקש עיכוב העיון בתצהיר החוקר - עד לאחר חקירת הצד השלישי על גרסתה. הפול הגיש אף הוא בקשה לעכב עיון בתצהיר החוקר מטעמו, תוך שהוא מפנה לנימוקים שנמסרו מאת קרנית בבקשה דומה, כאמור.
23. בקדם המשפט שהתנהל ביום 18.9.17 בנדון, לשאלת בית המשפט, התברר כי אף אחד מהצדדים איננו מעוניין לזמן את הצד השלישי, הגב' דקל, כעדה מטעמו. לאחר שהבהרתי לגבי הצד השלישי כי: "אינני סבור שתקין לנהל את ההוכחות בלי עדותה, ואשקול אמצעים לחיובה להתייצב היה ולא יסתיע זימונה בדרכים המקובלות", התנדב ב"כ קרנית ולפעול כ- officer of the court לזימונה לדיון של הגב' דקל, בהסתייגות: "אזמן את הגב' ורדה דקל, היא בעלת דין, ואדאג להמציא לה זימון כדין כבעלת דין, ולא כעדה מטעמי". בהמשך, בבקשה למתן צו לזימון הצד השלישי הדגיש ב"כ קרנית כי העדה איננה מזומנת כעדה מטעם קרנית, וכי זימונה נעשה על ידו לבקשת בית המשפט, תחת הסתייגותו כי אין בזימונה כדי לפגוע בזכויות קרנית כצד בתיק או לשנות מהנטלים החלים לפי הדין בתיק זה.
24. על מנת לחזק את סבירות התייצבותה של הגב' דקל באולם בית המשפט, ולאחר שבמהלך קדם המשפט ביקשה קרנית, בין היתר, מתן פסק דין נגד הצד השלישי - בהיעדר הגנה, מצאתי ביום 8.12.17 ליתן פסק דין בהיעדר הגנה נגד הצד השלישי, והוריתי על המצאתו בדחיפות לגב' דקל.
25. כנראה בעקבות הפעולות שנמנו לעיל מול הצד השלישי, הגב' דקל, התייצבה הגב' דקל לדיון ההוכחות הראשון שהתנהל בנדון ביום 14.1.18; אך - ללא ייצוג עורך דין. בשל העובדה שהתובעת מתגוררת בחו"ל והגיעה לדיון זה במיוחד, לא מצאתי לדחות את חקירת עדי התובעת באותו יום. בעניינה של הצד השלישי החלטתי על ביטול פסק הדין שניתן

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13-11-55835 פלוגית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ ואח'

במעמד צד אחד, והבחרתי לה כי כצד נדרש בתיק זה, היא זכאית לשבת בדיון ההוכחות שהתנהל, שלאחריו תוכל לפעול לאיתור מהיר של ייצוג על ידי עו"ד, ולהגשת כתב הגנה וראיות מטעמה. התרתי לצדדים להעלות טענות כלשהן, בענין תוצאות התייצבותה המאוחרת של הצד השלישי בתיק זה, לרבות - לענין הוצאות - בתום ההליך כולו, בסיכומים.

26. כתב הגנה ותצהירים מטעם הצד השלישי הוגשו במהירות, במרץ 2018, ולדיוני ההוכחות הבאים כבר התייצבה הגבי דקל כשהיא מיוצגת על ידי עו"ד.

ג. בנסיבות, אין לזקוף נגד המבטח בעניינו - היעדרו של מכתב עמדה

1. קרנית והצד השלישי טוענים בסיכומים מטעמם כי הפול, שהיא המבטחת בנדון, לא שלחה לתובעת מכתב דחייה, וזאת - בניגוד להוראות חוק חוזה הביטוח כפי שהובחרו ופורשו על ידי המפקחת על הביטוח, ועל כן, מנועה הפול מלהתנער מחובתה לפיצוי התובעת בנדון.
2. כפי שעולה מסקירתו את השתלשלות המהלכים וההליכים לעיל, אני מקבל את עמדת הפול בסיכומי התשובה מטעמה כי עולה מהתכתובות בין הצדדים, שבטרם הגשת כתב התביעה בנדון, לא פנתה התובעת בכל דרישה שהיא לפיצוי - לפול. כפי שפורט לעיל, הפול הוציאה מכתב לב"כ התובעת לבירור הפרטים הרלוונטיים כבר בינואר 2014, כחודש בלבד לאחר הגשת התביעה המקורית, ולאחר שבספטמבר 2014 נשלח חוקר לדבר עם המבוטחת, הוגש כתב הגנה מטעם הפול בדצמבר 2014, שבו דחייה מנומקת בשל החשד, כאמור. אולי ניתן לראות בלוח הזמנים הזה התנהלות איטית, אך אני מוצא כי משהוגש כתב תביעה טרם שהוגשה דרישה או תביעה ישירה מהמבוטח, אין לבחון את התנהלות המבטח במשקפי הוראת ס' 23 לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, אלא - לפי סדרי הדין הנוהגים בעת התנהלות תביעה בבית המשפט. ועל כן, המענה שניתן בכתב ההגנה הוא מספק.
3. ודוק. אין מדובר בעניינו במקרים שמאפיינים פסיקה שהובאה מטעם קרנית, שבהם בתי המשפט מוצאים למנוע ממבטח מלטעון טענות בכתב ההגנה, לאחר שלא השיב למכתב דרישה מאת המבוטח (שנמסר למבטח טרם הגשת התביעה) - בתוך הזמן הסביר שמשקף עמידה בהוראת ס' 23 לחוק חוזה ביטוח: "על המבטח לעשות מיד את הדרוש לבירור חבותו".
4. בעניינו התובעת מצאה לפנות בכתב תביעה קודם להגשת מכתב דרישה, וכפי שמפנה הפול בסיכומיה ניסתה במהלך שנת 2014 לברר את חבותה, ובכתב ההגנה מסרה במדויק מדוע היא דוחה חבות, באשר הכחישה במפורש את גרסת התובעת לגבי זהות רכב השטח עליו רכבה, ציינה חשד להיעדר ביטוח, וטענה כי עד היום לא הוצגו לה ראיות ממשיכות על איזה רכב נהגה התובעת בעת התאונה. על כן, לסיכום אני קובע כי בנסיבות אֵין לזקוף נגד המבטח בעניינו, הפול, היעדרו של מכתב עמדה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13-11-55835-11 מלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה
(הפול"ב) בע"מ ואח'

ד. אין לראות בעצם ביצוע התשלום לבית החולים בענייננו השתק שיפוטי

1. קרנית והצד השלישי טוענות בסיכומיהן גם להשתק שיפוטי, בשל עצם ביצוע תשלום הפול בגין החשבונית שהוציא בית החולים בעבור האשפוז של התובעת במיון כחודשיים לאחר התאונה.
2. כאמור, המבטח מסתייג במכתב שהוגש בנדון כמוצג מטעמו [התייחסות מוזמנת שניתנה ביום 28.3.18 על ידי נציגת המבטח - 2/3], מהטענה שבעצם ביצוע התשלום ששולם לבית החולים, יש משום הודאה כלשהי מטעמה. לטענת הנציגה ממחלקת תביעות של המבטח, כפי שהיא מוצגת במכתב המוזמן, כאמור, התשלום למוסד הרפואי - בהתחשבות החודשית שהיתה נוהגת בזמנו, טרם כניסתו לתוקף של חוק ההתייעלות הרפואית, בוצע אוטומטית, תוך הסתמכות על הבנה והסכמה של הצדדים כי ניתן לקזזו, בדיעבד, בהתחשבות השוטפת של המבטח מול המוסד הרפואי (אם מתברר לאחר מכן שבעצם אין חבות של המבטח בגין השירות הרפואי ששולם). ועל כן, לשיטת הפול – אין עצם ביצוע התשלום מהווה הודאה בחבות מצד המבטח.
3. עובדתית, אני מקבל את טענת הפול כי ההתחשבות השוטפת מול בתי החולים איפשרה באותם זמנים - התקזזות מול בית החולים מקום בו התברר כי בעצם אין מקום לאשר כיסוי הוצאה זו עבור נפגע מסוים (שפונה לבית החולים עם סיפור של תאונת דרכים, ומציג פוליסה).
4. עם זאת, אינני מקבל כפשוטה את הטענה הנוספת המקופלת אגבית בגרסת הפול לעיל, והיא: שלא היה ביכולתה של הפול לבדוק כבר בסמוך לתאונה את פרטי התאונה, באשר מדובר בהשקעת משאבים לא ריאלית להידרש לבדיקות הוצאות ראשוניות אלה – בכל התאונות - לגופן.
5. כפי שציינתי לעיל, החשבונית שהוצגה למבטח בענייננו כללה פרטים רלוונטיים רבים, שמן הסתם הסתמכו על מסמכים שהוצגו לבית החולים; מסמכים שככל שהפול לא קיבלה אותם יחד עם החשבונית, יכולה היתה לדרוש העתק מהם בעת שפתחה את תיק התביעה ביוני 2009.
6. בשורה תחתונה, אני קובע שבענייננו הפול יכולה היתה לבדוק את פרטי התאונה בסמוך לתשלום החשבונית, והיא בחרה לא לעשות כן משיקוליה שלה; לטענתה – שיקולי יעילות כלכלית.
7. עם זאת, היכולת איננה יוצרת חובה לבדיקת פרטי התאונה מראש; כמדיניות משפטית, בשל תקנת הציבור, אינני מוצא כראוי ליישם דין באופן שיכתוב לחברות הביטוח להימנע מראש מביצוע תשלומים ראשוניים של פניות לחדרי מיון במקרים של הצהרת נפגע על תאונת דרכים, כאשר הנפגע מצייד את בית החולים במספר פוליסה ובשאר הנתונים

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13-11-55835 פלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ ואח'

- שהמבטח יכול לברר בדיעבד (מס' רכב, מועד התאונה, תחנת המשטרה שם הודיע על התאונה).
8. קביעת השתק שיפוטי בענייננו, רק משום שהתובעת לא בדקה טרם שילמה את חשבון בית החולים - תתמוך במדיניות שעלולה להוביל חברות ביטוח לעכב מימון ראשוני למי שנפצע או נפגע בתאונה, שאינני מוצא כהתנהלות ראויה בהתחשב בריבוי תאונות הדרכים, ובכך שמדובר במקרים אלה בנסיבות בהן הנפגע הוא במצוקה פיזית ולעתים כספית - ממילא; ועל כן, לגבי תשלומים ראשוניים אלו, ראוי שחברות הביטוח יבואו חשבון מול נפגע שמתברר שלא זכאי למימון ויתקזזו בהתאם מול בית החולים – רק בדיעבד.
9. לסיכום, אין להחזיק נגד הפול השתק שיפוטי. אך למול ההסתייגות של הפול, כאמור, ראוי לציין כי מעיון בחשבונית שהוציא בית החולים, שבעקבותיה נפתחה תביעה אצל הפול, עולה כי המבטח ידע או יכול היה לדעת, לכל היותר - כחודשיים לאחר התאונה, על קיומה של טענה לאירוע של תאונת הדרכים בענייננו, שמערבת את טרקטורון X ואת הנפגעת, כנהגת - שאיננה בעליו הרשום המבטח בפוליסה; תאונה שבגינה שילמה הפול ללא מחאה עבור אשפוז במיון – כבר בסמוך לאחר התרחשות התאונה.
10. אבחיר כבר עתה, ואתייחס למשמעויות בהמשך, שבשל ביצוע התשלום ופתיחת תיק תביעה, הפול איננו יכול להישמע בטענה שלא יכול היה לדעת כבר ביוני 2009 כי יכול שתוגש נגדו תביעה בגין תאונת טרקטורון שבו נהגה מי שאיננה בעליו, ושבעליו הוא בעלים של מספר רכבי שטח, שעל שמה רשומות ברישומי המאגר 8 פוליסות על רכבי שטח (חמישה בבעלותה), פוליסות שעלותן הכוללת לעונה מגעת לסך של 32,430 ₪
- ה. התביעה נגד קרנית לא התיישנה; אך שיהיו מסוים נגדם
1. קרנית טוענת להתיישנות התביעה נגדה, שאין מחלוקת שהוגשה רק למעלה משבע שנים לאחר אירוע התאונה, בתיקון התביעה.
2. מנגד, התובעת טוענת להגנת ס' 8 לחוק ההתיישנות, תשי"ח-1958, ומפנה לכך, שגם אם ידעה על חנוק בסמוך לאחר התאונה, הרי שלא ידעה כלל וגם לא יכולה היתה לדעת שהפול תדחה חבות בטענה כי הטרקטורון שעליו דיווחה התובעת שרכבה בעת התאונה – למשטרה, לבית החולים, ובסופו של דבר – לפול, הטרקטורון X, איננו הטרקטורון עליו רכבה בפועל, וכי בעצם עליה להוכיח שהטרקטורון עליו רכבה אכן מבוטח אצל הפול. זאת, במיוחד לאחר שהפול שילמה ללא מחאה את חשבונית חדר המיון, ביצירת מצג של היעדר מחאה.
3. התובעת מפנה עוד לכך, שלפי הדין היא זכאית להגיש תביעה נגד המבטח בביטוח חובה עד שבע שנים לאחר אירוע התאונה, והיא מצאה להגישה כארבע וחצי שנים אירוע התאונה, כשהנזק התגבש.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13-11-55835 פלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה
("הפול") בע"מ ואח'

4. כפי שאבהיר בהמשך, מצאתי להאמין לתובעת שלאחר התאונה לא ידעה את פרטי הטרקטורון עליו רכבה בעת התאונה, וכי נקלעה בגין פציעתה ופגיעתה בתאונה - לנסיבות בהן נאלצה להיעזר לשחזור פרטים אלו במי שהשכיר לה את השימוש בטרקטורון במסגרת הטיול, הגב' דקל.
5. בהמשך לממצא זה, אינני מוצא כי לאחר שהפול שילם את חשבונית בית החולים, עד שהוגש כתב הגנה מטעם הפול ביום 23.12.14 (שהוגש לאחר תכתובת שהתנהלה בין התובעת לפול) בו טענות לחשד כי אין מדובר בטרקטורון X, כי בהפעלת "זהירות סבירה" (כלשון סעיף 8 לחוק ההתיישנות) מצד התובעת בארבע וחצי שנים אלו - יכולה היתה למנוע את היעדר החשיפה שלה לאפשרות שהמבטח, הפול, ידחה חבות בשל חשד כאמור.
6. בנסיבות עניינינו, החלטה שמקבלת כי התובעת לא עמדה בדרישת הפעלת "הזהירות הסבירה" בנסיבות עניינינו, בהן הגב' דקל (שכפי שאבהיר בהמשך, אני מוצא שהשתתפה בטיול) מוסרת לתובעת כשבועיים לאחר התאונה את פרטי טרקטורון X, משמעה – תרומה לקיר חלק שמוביל לחיוב כל מי שנפגע בתאונת דרכים ברכב שכור - לערוך חקירה יסודית משלו האם המשכיר אכן מסר לו פרטים נכונים של הרכב שהיה בבעלותו. אין כל סבירות למדיניות שיפוטית כזאת. ביטוח החובה הוא חלק בלתי נפרד מהזכות שהשוכר רוכש, הזכות לשכירת הרכב; לפי הדין השוכר יכול להסתמך על החובה שחלה על פי כל דין על משכיר רכב לבטח את השימוש ברכב בביטוח חובה, ואיננו מחויב לבדוק בציציותיו. ודוק. לפי כל העדויות התובעת רכבה על טרקטורון (להבדיל מריינג'ר), וקבלה מאת הגב' דקל פרטים של טרקטורון X - בדיעבד; לפי מכלול הראיות והעדויות בנדון, לא מצאתי שהיתה לתובעת סיבה לחשוד שאין מדובר בטרקטורון X.
7. עם זאת, אכן אני מוצא כי התובעת השתתתה בהגשת כתב תביעה מתוקן שצירף את קרנית כנתבעת (הוגש ביום 8.8.16) משך למעלה משנה וחצי, עד שחרגה כארבעה חודשים מעבר לשבע השנים שחלפו מאז התאונה, השתתתה שהיא שיהי מסוים.

1. מה טוען הפול בכתב ההגנה מטעמו

1. קרנית מפנה לכך שטענות הפול בכתב ההגנה מטעמו בכל הקשור לגרסה לענין התאונה הנטענת מטעם התובעת בסעיף 1 לכתב התביעה המתוקן - מצטמצמות לאמרות הבאות: בסעיף 3 לכתב ההגנה: "הנתבעת מכחישה כי התובעת רכבה על הרכב עם מספר הרישוי המצויין בסעיף 1 לכתב התביעה המתוקן ותטען כי קיים חשד שהתאונה ארעה עם רכב שהוא חסר ביטוח אצל הנתבעת"; ובסעיף 4 לכתב ההגנה: "הנתבעת טענה כי על התובעת להוכיח בראיות ממשיות על איזה רכב נהגה בעת קרות האירוע הנטען. עד היום לא הוצגו בפני הנתבעת ראיות ממשיות על כך".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13-11-55835-11 מלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה
("הפול") בע"מ ואח'

2. קרנית מצביעה על כך שככל שהפול מבקשת לטעון שהוכיחה טענות החורגות מהנטען בסעיפים אלה, הרי שמדובר בהרחבת חזית אסורה. קרנית טוענת גם כי יש לפרש את הנטען בסעיפים אלה מטעם הפול על דרך הצמצום, היינו ברמה של "חשד", ולא ברמה של טענה פוזיטיבית; ועל כן, לשיטתה - הפול מנוע מטענה של "החלפת הטרקטורון" או הטענה שהטרקטורון עליו רכבה התובעת בעת התאונה לא היה מבוטח על ידה.
3. מעיון בסיכומים מטעם הפול עולה כתשובה לטענת קרנית, שמה שנכתב בכתב ההגנה - הוא תמצית הגנתה. היינו, כמבטח על פי פוליסה הוא זכאי שלא לשלם פיצוי בגין תביעה המוגשת מכוחה של פוליסת החובה, כל עוד עולה אצלו חשד כפי שהועלה בכתב ההגנה שלא מדובר ברכב שלגיו נמסרו הפרטים בתביעה, שהתובעת אינה מפריכה אותו ב"ראיות ממשיות", הרי שהנטל נותר אצל התובעת. קיומה של מרמה היא אחת האפשרויות מדוע לא מוצגות בנדון ראיות ממשיות שיוכיחו את זכאות התובעת לפיצוי על פי הפוליסה.
4. לשון אחר; הפול בעצם מאשר בסכומיו כי כתב ההגנה לא כולל טענת תרמית, וזאת - מהסיבה - שמה שהיה בידיו בעת הגשת ההגנה היה חשד גרידא. מאידך, הפול מצביע על כך שמהראיות והעדויות עולה כי לעמדתו אין ליתן אמון בעדות הגבי דקל, ועל כן, בנסיבות בהם בבעלות גבי דקל היו עוד 5 טרקטורונים לא מבוטחים, אין מנוס מהמסקנה שהמסמכים שמסרה הגבי דקל לתובעת לענין זהות הטרקטורון המעורב בתאונה - כטרקטורון X, נמסרו בטעות או בכוונת מרמה.
5. ובכן, נבחן תחילה את הדין. באשר לטענות של תרמית או הטעיה קובעות תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 שתי הוראות שרלוונטיות לענייננו. תקנה 77 קובעת כי: "הטוען כוונה רעה, כוונת מרמה, ידיעה, וכיוצא באלה שבלבו של אדם, והטענה היא מהותית במשפט, די לטוען שיטען אותה בחזקת עובדה, ואין עליו לפרש את הנסיבות שמהן ניתן להסיקה"; ותקנה 78 קובעת כי: "כל מקום שבעל דין טוען טענת מצג-שווא, תרמית, זדון או השפעה בלתי הוגנת, ובכל מקרה אחר המזיק לפרטים, יפורשו הפרטים ותאריכיהם בכתב הטענות".
6. הואיל והפול לא פעל בהקשר זה על פי הוראות התקנות הוא מוגבל בשימוש במילה "חשד" לטענה שטען, שבעצם מכוונת, כאמור, לכך שלטעמו לא הורם הנטל המוטל על המבוטח בענייננו (התובעת, התובעת מכוח הפוליסה) להוכיח את פרטי התאונה - בהקשר של זהות הרכב המדובר, משום שלא הוצגו "ראיות ממשיות". על פי הפסיקה, "ראיות ממשיות" לאירוע נטען חן ראיות בעין "מזמן אמת", כגון מסמכים, קבלות או עדות ישירה לאירוע הנטען.
7. כשהפול טען טענה זו בענין "החשד" והיעדר "ראיות ממשיות" בכתב ההגנה, היו בידיו המסמכים "מזמן אמת" היינו: הפוליסה ורישיון הרכב של הטרקטורון X, פרטי מידע

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13-11-55835 פלוגית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ ואח'

מהמשטרה (ואולי גם הודעת התובעת במשטרה), פרטי עד נוסף לתאונה (החבר), גרסת התובעת בכתב התביעה, וגרסת הגב' דקל כפי שהוקלטה על ידי החוקר מטעם הפול. 8. על כן השאלה הנשאלת בתביעה זו היא פשוטה: האם די בראיות שהוצגו בענייננו כדי לקבוע שהפול חייבת בפיצוי על פי פוליסה שהוציאה לגב' דקל בשנת 2009? בכוונה לא השתמשתי בשאלה שהצגתי בצמד המלים "ראיות ממשיות", שכן אינני משוכנע עד כמה דרישת הפול ל"ראיות ממשיות" להבדיל מ"ראיות" היא אכן דרישה שעולה מחדן האזרחי.

2. תמצית העובדות שלא מצאתי כי בפועל קיימת מחלוקת לגביהן

1. לאחר עיון במכלול הראיות והסיכומים, להלן ממצאי בכל הקשור לעובדות שלמול פרשת הראיות והעדויות - אינני מוצא שבפועל קיימת מחלוקת לגביהן, לאחרי שבין היתר הן מגובות בעדויות של ארבעה עדים ישירים לטיול ולתאונה ומסמכים תומכים.
2. התובעת נפגעה בתאונה שארעה לה ביום 9.4.2009 בהתהפכות טרקטורון (או בנפילה מטרקטורון או עם טרקטורון) עליו רכבה במהלך טיול טרקטורונים.
3. המטיילים בטיול היו קבוצה שהגיעה גם התובעת ובן זוגה (בעלי צימרים ברמת הגולן) שעברו תדרוך ובדיקת רישיונות טרם יציאתם לטיול. הטיול התנהל כך שאת טור רכבי השטח שיצאו לטיול הוביל מדריך, ובמאסף של הטור רכב או רכבה מדריך/ה.
4. הטרקטורונים והריינג'רים (לעיל ולחלן, במקובץ: "רכבי השטח") ששימשו בטיול היו חלק מרכבי השטח המוחזקים בחוות טרקטורונים, שהיא, כאמור, עסק שהפעילה גב' דקל. ריינג'ר הוא כלי רכב שטח המונהג על ידי הגה ומיועד לסה"כ שלושה נוסעים, ואילו טרקטורון הוא כלי רכב שטח שמונהג על ידי כידון ומיועד לרוב למשתמש אחד (לעיתים - לשני משתמשים).
5. בהתאם לתע"צ של משרד הרישוי, היו בבעלות גב' דקל, נכון למועד התאונה, 11 כלי רכב, מתוכם: 8 טרקטורונים, 2 ריינג'רים ורכב משא. שלושה מהטרקטורונים (ביניהם - הטרקטורון X) ו-2 ריינג'רים - היו מבוטחים במועד הרלוונטי על ידי הפול. רכב המשא היה מבוטח בחברת כלל.
6. עוד 3 ריינג'רים חרשומים בבעלות בן זוגה לשעבר של הגב' דקל, שלפי עדותה ותמלילי החוקרים סייע בעסק בן המכאני ובעברו גם עבד כמדריך בחוות הטרקטורונים, חיו, נכון למועד התאונה, מבוטחים על ידי הפול על שמה של הגב' דקל.
7. דחינו, נכון למועד התאונה, מתוך סה"כ 13 רכבי השטח שבבעלותם של התובעת ובן זוגה לשעבר, היו כל חמשת הריינג'רים מבוטחים אצל הפול, וגם שלושה טרקטורונים מתוך שמונה קיימים - היו מבוטחים אצל הפול; הטרקטורון X הוא אחד מהם.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55835-11-13 מלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה
(הפול") בע"מ ואח'

8. קיימת מחלוקת לגבי מספר האנשים שהיו בקבוצה שהגיעה לחוות הטרקטורונים וכמה מהם יצאו לטיול, ובהתאם - כמה רכבי שטח ואלו שמשו בטיול את מי מהמטיילים. אך אין מחלוקת, כי גם אם מספר המטיילים בפועל היה בהתאם לעדות "המרבח" בענייננו, פיזית - די בשמונת כלי השטח המבוטחים כדי להוציא את הטיול לדרך.
9. כיומיים לאחר התאונה התקשרה הצד השלישי, הגב' דקל, לשאול לשלום התובעת, והן קבעו להיפגש בתחנת המשטרה בראש פינה על מנת למסור עדות, כאשר הגב' דקל היא זו שמסרה לתובעת את פרטי הרכב, תעודת הביטוח ורישיון הרכב. כאמור, פרטי רכב השטח שנמסר בכל המסמכים הרלוונטיים הוא הטרקטורון X.

ח. העדויות

1. אם כן, המחלוקות העובדתיות שנתרו להכרעה - הן מצומצמות, ועיקרן מתרכז בשאלה: האם הטרקטורון עליו רכבה התובעת בעת התאונה היה מבוטח אצל הפול?
2. עיון בתצהיר עדותה של התובעת מעלה כי גרסתה המילולית אינה כוללת במפורש את פרטי הזיהוי של הטרקטורון עליו רכבה בעת התאונה; עם זאת, התובעת צירפה לתצהירה העתקים מתעודת ביטוח ברת תוקף למועד התאונה ורישיון הרכב של הטרקטורון X, שנמסרו לידיה על ידי גב' דקל, שלעדות התובעת גם הוצגו במשטרה בנוכחות התובעת. הגב' דקל מאששת בתצהירה את המפגש במשטרת ראש פינה ואת מסמכי הטרקטורון X שהביאה עמה. בחקירתה היא מסבירה שהביאה עמה את המסמכים לראש פינה "כי בדואר נע עד שהמסמכים מגיעים זה לוקח 3 שבועות עד שאתה מקבל את המכתב". היא לא זכרה אם נכנסה לתחנת המשטרה יחד עם התובעת. לאור האמור, אני מוצא לקבוע כי היה מפגש בין התובעת לגב' דקל - כמפורט לעיל, וכי המסמכים נמסרו.
3. אם כן, גרסת התובעת נסמכת על גרסת מפעילת רכבי השטח שיצאו לטיול, שהטרקטורון המעורב בתאונה היה הטרקטורון X, שהוא טרקטורון שהשימוש בו מבוטח על ידי הפול. נסקור עתה לחלן את העדויות שנשמעו בתיק זה בהקשרים הרלוונטיים למחלוקת שנתרה בענייננו.
4. כעד ראשון מטעם התובעת העיד החבר שנתן תצהיר. הוא ציין בחקירתו כי בטיול הייתה קבוצה של מעל ל- 10 אנשים, אך כשנחקר בענין מנה 10 בלבד: התובעת ובעלה, הוא אשתו ו-2 בנותיו, שותף שלו ואשתו ועובד שלו עם אחיו; ואז ציין, שיכול שהיו עוד שלושה, 13 בסה"כ. בחקירתו מסר עוד, כי טרם היציאה לטיול נבדקו רשיונות נהיגה, אך לא החתימו את היוצאים על מסמך כלשהו, לא לפני ולא אחרי. מבחינת רכבי שטח שיצאו לטיול, לפי עדותו יצאו - לפחות 3-4 טרקטורונים ו-1-2 ריינג'רים (לא ברור אם נכללים או - נוספים). הוא נסע ברינג'ר אחד עם אשתו ו-2 הבנות שלו (קרי - 4 ברינג'ר אחד),

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55835-11-13 פלזנית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה
("הפול") בע"מ ואח'

- התובעת רכבה לבדה על טרקטורון; היו מדריכים - בראשו ובסוף הטור, שהוא לא יודע אם נסעו על ריינג'רים או טרקטורונים.
5. **החבר מעיד** בחקירתו כי הרינג'ר שלו היה בצבע כחול או ירוק, וכי בטרקטורון של התובעת היו "קטעים של אדום"; כשנשאל שוב על הצבע של הטרקטורון עליו רכבה התובעת, הבחיר: "אצלי בזכרון זה משחו עם אדום. יכול להיות שהיו גם שחורים". לאחר שפגש את הגב' דקל בפתח הדיון (היא התייצבה בבית המשפט כצד לתיק), הוא משיב בחקירתו שהוא לא זוכר אותה, לא זיהה אותה; ומשנשאל, השיב: "לא השתתפה בטיול"; אבל כשנשאל שוב אם הגב' דקל היתה עימם בטיול, נגרסתה, השיב: "לא זוכר, לא יודע". העד מספר כי הוא ראה את התובעת פצועה לאחר הפגיעה, וכי בעלה והיא פרשו מהטיול לאחר התאונה. הוא לא ראה רכבי שטח נוספים במקום בו ממוקם העסק (נוספים על אלה שיצאו לטיול).
6. **מעדות התובעת בבית המשפט** עולה כי איננה זוכרת על איזה טרקטורון נסעה, גם לא את צבעו; וכי לבד מהעובדה שמדובר בטרקטורון, גרסתה בענין פרטיו מסתמכת על מה שנמסר לה מאת הגב' דקל.
7. **התובעת מעידה** בחקירתה שהיא ובעלה מתגוררים בחו"ל מאז 2013, וכי הם עדיין בעלי צימרים ברמת הגולן. התובעת מסכימה עם עדותו של החבר, שהעיד לפניה, אך "צבע של טרקטורון אני לא זוכרת, לא זוכרת אף כלי שהיה שם". כמו כן, בניגוד לעדות החבר, התובעת זוכרת בבירור שהגב' דקל השתתפה בטיול. התובעת חושבת שהיו בקבוצה מעל 10 אנשים, אם כי מציינת בעדות שלא זוכרת בדיוק כמה אנשים, וכי היו בטיול לפחות 4-3 טרקטורונים 11-2 ריינג'רים. התובעת מסבירה שלא העידה את בעלה כי הוא רוב הזמן בברלין, וכי היא לא יודעת אם הוא זוכר את צבע הטרקטורון. מחקירתה של התובעת ושל החבר מתברר כי תמונות שצלמו בפלאפון אבדו כי הפלאפון מת. לעדותה, היא לא צולמה בשביל הכיף על הטרקטורון עליו רכבה.
8. **הנציגה מטעם הפול אישרה בחקירתה**, שאת בדיקתה לגבי תעודות ביטוח על שם הגב' דקל ביצעה רק כלפי הכלים שבבעלות הגב' דקל, כך התבקשה, וכי אם היו רכבי שטח נוספים בעסק שלא רשומים על שמה של הגב' דקל אז אין עליהם בפירוט בתצהיר. העדה אישרה, שעצם קיומה של תעודת ביטוח בפול על שם אדם מסוים לא אומר בהכרח שהבעלות שלו. ובעצם עולה מחקירתה ומהמוצגים שהוצגו לה בחקירה, כי במועד הרלוונטי היו עוד שלושה ריינג'רים שרשומים בבעלות בן זוגה של הגב' דקל שהיו מבוטחים על שמה של הגב' דקל בפול.
9. **הגב' דקל מעידה בחקירתה** כי את האירוע הזה היא "זוכרת טוב מאוד". לדבריה, היו בעסק סה"כ שלוש תאונות במהלך 12 שנות פעילות של העסק, מאז 2005 ועד 2016, ולכן היא זוכרת כל אירוע שחיה. לגרסתה, ככלל לא מחתימים את הנהגים על טפסים לפני

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55835-11-13 מלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה
("הפול") בע"מ ואח'

- העלייה לרכבים ואין בקרה על איזה רכב נמצא כל נהג מבחינת רישום. היא אינה צריכה לעשות רישום, משום שהיא יודעת וזוכרת איזה רכב עבר תאונה. היא איננה צריכה לזכור את הרכב למשך שנים, משום שמיד לאחר התאונה היא מוציאה את מספר הרכב והרישיון ורושמת. היא לא שמרה את הפתק מהתאונה בענייננו - משום שחלפו 9 שנים.
10. לפי עדותה, על הריינג'רים יש מדבקות שמספרות את הרכבים מ-1-3. כמו כן, הרכבים בצבעים שונים: שחור, כחול, צהוב ו-"בורגראנץ". הטרקטורונים שפעלו בעסק הם בצבעים אדום (טרקטורון זוגי), שחור (עם מדבקות אדומות) וכחול. חמשת הטרקטורונים שלא היו בשימוש היו בצבעים: אדום ("קאנל זוגי"), צהוב, אדום ("אבל זה מבנה אחר"), כחול וטרקטורון מסוג פולאריס שהוא 390 סמ"ק (לא ציינה צבע). בעסק היו במועד הרלוונטי בסה"כ 14 רכבים, חלקם מושבתים ולא נמצאים במתחם – אלא היו מאופסנים לצרכי חלקי חילוף בלבד. בעסק פעלו בטיולים - 5 ריינג'רים ו-3 טרקטורונים: הטרקטורונים כולם רשומים על שמה, 2 ריינג'רים רשומים על שמה, ושלושת הריינג'רים הנותרים רשומים על שם בן זוגה לשעבר, שניהל עמה את העסק יחד. הכלים הללו מבוטחים כולם, כאמור.
11. לגרסת הגב' דקל לטיול יצאו 2 טרקטורונים ו-2 ריינג'רים בלבד. המדריך שהגיע למתן עדות (י.ב.) רכב על טרקטורון כחול ועל הטרקטורון השחור רכבה התובעת. על הריינג'ר הראשון רכבו החבר (שהעיד) ו-2 בנותיו ועל הריינג'ר הנוסף רכבה היא יחד עם בעלה של התובעת ואשתו של החבר. כלומר היו סה"כ 8 נוסעים על 4 רכבים. הגב' דקל מציינת שגרסתו של החבר אינה מדויקת, משום שיש רק 3 מקומות בריינג'ר, ולכן לא יכול היה לשבת עם אשתו ו-2 בנותיו. לגרסתה, נותרו במתחם לאחר היציאה לטיול כ-13-14 אנשים, שלא הצטרפו לטיול, משום שהיה להם יקר מדי [עמוד 50 לפרוטוקול ש' 28-30].
12. הגב' דקל מסבירה בעדותה, כי בהתאם לתלוש השכר היא יודעת מי היה המדריך באותה העונה. היא מודה שבתחילה לא הייתה בטוחה שהמדריך היה י.ב., אך מאחר שיש רק מדריך אחד בכל עונה ואין מדריכים במקביל, היא בטוחה עתה שהמדריך היה י.ב. ולא מי מהמדריכים שאת שמם מסרה בזמנו לחוקר מטעם הפול.
13. מפעילת העסק, שראתה את התאונה, מוסרת שהתאונה אירעה לאחר כשלושת רבעי שעה. העדה ראתה שהתובעת "עפה" מהטרקטורון לצד ימין ואילו הטרקטורון נפל לצד שמאל. מוסרת שבן זוגה של התובעת או החבר הרימו את הטרקטורון ולאחר הנפילה אמרה לבן זוגה של התובעת לנהוג עמה על הריינג'ר והם חזרו למושב בליווי של המדריך. הגב' דקל חזרה עם הטרקטורון של התובעת למושב והובילה את החבר חזרה. לעדותה בבית המשפט כולם סיימו את הטיול.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55835-11-13 מלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ ואח'

14. הגב' דקל מוסרת שלאחר התאונה הראשונה שארעה בשנת 2005 הוחלט שהמדריכים בלבד ירכבו על טרקטורונים. היא מאשרת שהיו רכבים כשירים לרכיבה שלא היו מבוטחים, אך מדגישה שהם לא היו לשימוש בטיולים שהוציאה.
15. לאחר שהושמעו לגבי דקל הקלטת חקירתה על ידי החוקר מטעם הפול, הבהירה כי איננה מזוהה את החוקר, אך מזוהה את קולה שלה. לעמדתה, החוקר ערבב את כל התאונות ולכן קיימים פערים בגרסאותיה. בחקירתה לא זכרה את תמפגש עם החוקר, אך לשאלה כיצד היא זוכרת היום כל פרט לגבי הטיול ואיננה זוכרת את הפגישה עם החוקר, היא משיבה כי לקראת הדיון "ישבתי וניסיתי לזכור, אני מכרתי לחוקר סיפור כדי שיעזוב אותי בשקט כי זה לא היה מעניין אותי אם זה מדויק או לא" [עמ' 60 לפרוטוקול ש' 4-5].
16. העדה השיבה לטענה שעולה מעיון בתמונת טרקטורון באתר העסק באינטרנט - שלפי מספרו לא היה לו ביטוח - שככלל היא כן השתמשה לעיתים בטרקטורונים שאין להם ביטוח, שהיא לא השתמשה בטרקטורון שנראה בתמונה לטיולים שהוציאה, אלא אולי לשימוש פרטי: "זה בד"כ אנשים שהם חברים שלי שהם באו לעשות טיול בלי לשלם לי, זה לא שנתתי את זה לכל דכפין".
17. לשאלה שהתרתי להציג לגבי דקל בהקשר לתמלול: "כשאני מעיין בשורה 21 עד 26 בעמוד 10 לתמליל ובשורה 1-2 בעמוד 11, מה שהראיתי לך, עולה שיכול להיות שהשתמשת בטרקטורונים שאין עליהם ביטוח בנסיבות מסוימות בטיולים. אחרת איך את מסבירה שאם את נתקעת, שנכנס טרקטורון שיש עליו עדיין ביטוח כשבצעם שמת אותו בצד ללא ביטוח", משיבה הגב' דקל ש"יכול להיות שמה שנכנס יצא מהקשרו, אין שום סיבה שאגיד לחוקר מטעם הפול שאני מוציאה מטיילים בלי כיסוי. אין מצב שזה יקרה. אני לא אתקע לעצמי גול עצמי".
18. בענין זה אעיר כי מעיון בהקלטת החוקר מטעם הפול עולה כי כבר בחקירתה נשאלה לגבי האפשרות שהשתמשה בטרקטורון שרכשה ולא ביטחה בענייננו, והיא השיבה לשאלה מה היא עושה אם נתקע לה טרקטורון, ואין לה טרקטורון לתת למדריך לצאת איתו: "אז מה? אבל הטיול שלי הסתיים, אבל לא, זה לא במקרה של [התובעת]. [התובעת] נסעה על כלי מבוטח בטוח, זה אני חותמת. אני לא זוכרת איזה צבע. ושלושה בטוח ביטחתי והשאר זה היה ריינג'רים שהם היו מבוטחים כמובן, זהו. השאלה איזה [שמה של התובעת], [התובעת] נסעה עם כלי מבוטח, זה בטוח. כי אם נתתי לה בטוח אם קרה משהו אז היא אמרה לי ורדה אני רוצה את הרשיונות, אני אגיד לביטוח. אמרתי, אם אמרתי לה אין בעיה אז אמרתי לה אין בעיה. כי היה לי גם מקרה של תאונה פה שישר נתתי ביטוחים" [עמ' 11 לתמלול נ/5].
19. עיון בתמליל החקירה של החוקר מטעם הפול [נ/5] מעלה כי בפתח הקטע המתומלל של השיחה (אפילו שהשיחה החלה עוד קודם) הגב' דקל לא זכרה את פרטי התאונה משנת

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13-11-55835 פלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ ואח'

- 2009: "האמת שאני כבר לא שוכרת את המקרה, אני זוכרת את האזור..." [ר' בעמ' 1 ו-2 לתמליל], ואז החלה בהדרגתיות להיזכר, ומציינת את הטרקטורון המדובר "קיימקו קטן 250", מה שמתאים לנפח המנוע שמצוין ברשיון הרכב של טרקטורון X שהוצג. ואז גם נזכרה כמות ומהות רכבי השטח שיצאו לטיול, שני טרקטורונים ושני ריינג'רים [עמ' 14 לתמליל]. ואז נזכרה שהתובעת בקשה טרקטורון, ושהיו שישה איש בחבורה שיצאה ועוד שני מדריכים, שנסעו בראשו ומאסף; באותה שיחה זכרה שהיא היתה בראש חטור שיצא לטיול [עמ' 15 לתמליל], היא לא זכרה מי היה המדריך, היא נקבה בשני שמות, אך מצאה להסתייג ושאלת את בן זוגה "אתה זוכר את המדריכים, אני לא זוכרת" [עמ' 17 לתמליל]. לענין תעתועי הזיכרון וחזרתו המקוטעת מתארת הגב' דקל עצמה את התחושה: "אני זוכרת אתה יודע הבזקים, אתה עכשיו מזכיר לי אז אני פחות או יותר זה חוזר לי אבל אני לא זוכרת, היא לא באה לפה" [בעמ' 18 לתמליל].
20. המדריך י.ב. העיד מטעם הגב' דקל. הוא היה מדריך יחיד בתקופה שעבד אצל הגב' דקל בשנים 2009-2010, בעונה מרץ עד נובמבר. המדריך מוסר שלא היו מצבים של קבוצות גדולות בטיול אחד. המדריך מפרט שבטיול בענייננו היו 5-6 אנשים ושיצאו אליו 2 טרקטורונים ו-2 ריינג'רים. המדריך מעיד שרכב על טרקטורון כחול והתובעת נהגה על טרקטורון אדום-שחור. המדריך מוסר שניתן לקרוא לטרקטורון השחור גם אדום משום שרואים עליו הרבה אדום. המדריך לא זכר אם הגב' דקל נסעה לבד בריינג'ר.
21. המדריך מבהיר שלא יצא לטיול של יותר מ-3 ריינג'רים ו-3 טרקטורונים. הוא מעיד כי היו בעסק סה"כ-4 טרקטורונים, בצבעים שחור ("השחור הוא אדום יותר"), כחול, ו-2 גדולים אדומים. היה גם אולי צהוב. העד איננו זוכר אם היו גם רכבי שטח ישנים שיצאו מכלל שימוש, אך לבן זוגה של הגב' דקל הייתה סככה בבית.

ט. ממצאים רלוונטיים, דיון והכרעה בשאלת החבות

1. **אקדים ואומר**, כי לאחר שבחנתי את טענות הצדדים בשאלת החבות, שעיינתי בחומר הראיות ובעדויות ביהמ"ש, ושנתתי דעתי לסיכומי טענות הצדדים, שוכנעתי ברמה הנדרשת במשפט אזרחי כי בעת התאונה רכבה התובעת על טרקטורון שהיה מבוסס בפול, ולא - טרקטורון אחר. כפועל יוצא מכך, יש להטיל את החבות לפיצוי התובעת בגין נזק הגוף שסבלה בגין התאונה - על הפול (ככל שיוכח), ולדחות את התביעה נגד קרנית ובהתאם - לדחות את ההודעה נגד הצד השלישי. הכל כעולה מהמפורט להלן.
2. כפי שאצביע להלן, אף שבתאונה שארעה מדובר באירוע שכל אחד מהעדים שהעידו ראה חלק ממנו - מהזווית שלו, אין מדובר בענייננו ב"רשומון"; מדובר בשילוב של עדויות, שמסתברות יחדיו לקיומה של תאונה, שכפי שיפורט אני מוצא שארעה במעורבות של טרקטורון מסוים. לפי הראיות והעדויות, על אף שיעויי גרסה מסויימים וסתירות מסוימות

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55835-11-13 פלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("המול") בע"מ ואח'

- בשוליים של הגרסאות שבעדויות, אני מוצא כי בענייננו סביר יותר כי בתאונה היה מעורב הטרקטורון X. כפי שאפרט, אני מוצא כי קיים חיתוך בעדויות העדים, שהוא גרסה סבירה לגבי גרעין התרחשותה של התאונה.
3. עיקר טענות הפול בהקשר של אי הוכחת התביעה נגדה - מתייחסות לעדותה של הגב' דקל. אפנה לכך שנגיעתה של הגב' דקל למתן גרסה נמתחת על פני כעשור, בארבע פעימות: במסירת הפרטים והמסמכים לתובעת ב-2009, בחקירתה על ידי החוקר מטעם הפול ב-1.9.14 [5/נ], בחקירתה על ידי החוקר מטעם קרנית ב-9.11.16 [6/נ], ובחקירתה בבית המשפט בשלהי 2018. מכלול עדותה זה איננו נקי מסתירות. עם זאת - אני מוצא ליתן אמון בגרעין גרסתה בענין זהות הטרקטורון שהיה מעורב בתאונה; זאת, הן משום שהסתירות עליהן מצביעה הפול אינן בקשר עם גרעין העילה, והן משום שהן יכולות להיות מוסברות בהשפעת חלוף הזמנים ליצירת קושי בזיכרון, כפי שיפורט להלן. אלו גם הסיבות, שניתן לגשר על הסתירות המסוימות שנמצאו בין גרסאות העדים בנדון, למשל - לגבי פערי המספרים של האנשים ורכבי השטח שיצאו לטיול - בין עדות התובעת והתבר לבין עדות הגב' דקל והמדריך.
4. התרשמתי כי התנהלות הגב' דקל בניהול חקסק שלה איננה נטולת פגמים, לרבות - אי החתמת השוכרים על כלי הרכב שקיבלו, אי-הפרדה חדה בין כלי השטח המבוטחים שנעשה בהם שימוש שוטף לאילו שאינם מבוטחים, ומתן אפשרות מזדמנת למדריכים ולחברי משפחה לרכב על טרקטורונים ללא ביטוח. עם זאת, ראוי לציון כי בכל שלב שהוא בענייננו, הגב' דקל לא פעלה להסתיר פגמים אלה, תוך שבמקביל - מתחילת הדברים עמדה על כך, שפעלה מול התובעת למסור לה את פרטי הטרקטורון, שלפי ידיעתה - עליו רכבה בפועל בעת התאונה. אני מאמין שבשל חלוף הזמן, לאחר מסירת הפרטים לתובעת, לא שמרה הגב' דקל את הפתק שסייע לה, באשר להבנתה אין עליה החובה לשמור את הפרטים, שממילא שמורים אצל התובעת שפגשה אותה כשבועיים וחצי לאחר התאונה.
5. כדי לבחון את הסתירות בעדותה של הגב' דקל וטיבן, יש תחילה לבחון את ההקשר של הרקע. אפנה לכך, שבשנת 2009 שילמה הגב' דקל לפול, טרם התאונה, פרמיית ביטוח עבור 7 חודשי הפעילות של הטרקטורונים שבעסק שלה - בסך כולל של 32,430 ₪ [6,715 ₪ לכל אחד משלושת הטרקטורונים המבוטחים, ו-2,457 ₪ לכל אחד מחמשת הריינג'רים המבוטחים]. היא מוסרת לתובעת את פרטי הטרקטורון X, כשבועיים וחצי לאחר התרחשות התאונה, כשמאוד סביר, בשל סמיכות הזמנים, שבאותו שלב היא זכרה על איזה טרקטורון רכבה התובעת בעת התאונה. בחלוף השנים מאז, הגב' דקל, בעצם, "שוכחת מהתאונה" (בלשון עממית, אך חדה), עד שמתייצב לפתחה - כמעט חמש וחצי שנים מאוחר יותר - חוקר מטעם הפול, ומבקש לברר עמה אלו הוכחות יש לה שהפרטים שמסרה לתובעת משקפים את הטרקטורון שאכן עליו רכבה התובעת בעת התאונה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13-11-55835 פלוגית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה
(הפול") בע"מ ואח'

6. כפי שתיארת לעיל, התובעת נזכרת בתאונה רק תוך כדי השיחה עם החוקר. אני מוצא
בכך חיזוק להתרשמותי, שסתירות שעולות בדיעבד - בחקירתה בבית המשפט, כארבע
שנים נוספות לאחר השיחה עם החוקר, הן תוצר אפשרי של קשיי הזיכרון. אני מאמין לגבי
דקל שלאחר שזומנה והגיעה לבית המשפט, והבינה שהיא חייבת להתייצב כבעלת דין בבית
המשפט, ושכרה שירותיו של עורך דין לייצגה בנדון, פעלה "לשבת ולהיזכר", ככל שהיא
מסוגלת, בפרטי האירוע וההשתלשלות. על כן, ומשום שנראה מתמליל החוקר מטעם הפול
שפרטי תאונה או תאונות אחרות (לפי עדותה - היו לפחות עוד שתיים) ערפלו במהלך
שיחתה עמו את זכרונה, אינני מוצא כי הסתירה לגבי זהותו של המדריך היא סתירה
היורדת לשורש הדברים, גם לא סתירות בענין - מיקומה של הגב' דקל בשיירת הרוכבים
או העובדה שבשיחה עם החוקר זכרה שרכבה על טרקטורון ותיקנה מאוחר יותר, שבעצם
היתה על ריינג'ר.
7. לגבי זהות המדריך, מסבירה גב' דקל, כיצד רעננה את זכרונה ומצאת כי עליה לפנות
למדריך אחר; הסבר שנראה סביר. לגבי הכלי עליו רכבה בטיול, הרי שיש לציין כי לאחר
שהטרקטורון עליו רכבה התובעת הוחזר לגלגליו (לאחר ששכב על צידו), הגב' דקל היתה
זו שהסיעה אותו חזרה למקום העסק (החבר והתובעת - לא זוכרים קטע זה, הגב' דקל
השיבה בתשובה 44 לשאלון עליה נחקרה, ועמ' 53 לפרו'; "הייתי על ריינג'ר וחזרתי עם
טרקטורון" עמ' 58 לפרו'; גם המדריך מאשר בתצהירו ובחקירתו שגב' דקל פינתה את
הטרקטורון למתחם); וקטע נסיעה זה שהיה חלק מזיכרונה, יכול להיות מקור לכך
שהשיבה לחוקר בזמנו שרכבה בטיול על טרקטורון.
8. עינתי בתמליל החקירה לגבי הטענה לגרסת "המשיכה בטיול" (לגבי התובעת - לאחר
שנפצעה), והתרשמתי כי תשובותיה של הגב' דקל בכל פעם שהיא נשאלת בענין זה על ידי
החוקר - מחוססות; כך, בעמ' 16 לתמליל היא משיבה: "כן. אבל לא, אחרי ה...". והחוקר
קוטע את תשובתה עם שאלה לגבי אמבולנס; כן, בעמ' 28 לתמליל החוקר חוזר ושואל את
הגב' דקל לגבי התובעת: "היא המשיכה בטיול אחר כך", והגב' דקל משיבה: "תשמע אני
לא זוכרת"; מכל מקום, גם התובעת וגם החבר לא זכרו את השתלשלות הדברים על לחזרה
לנקודת הפתיחה.
9. בכלל, בשל חלוף השנים, הפך הדיון בתיק הזה להיות משימת שחזור מהזיכרון, כאשר
החוקר מטעם הפול לוחץ בחקירתו את הגב' דקל, תוך נטיעת חשש בלבה שהיא לא תצליח
להוכיח למבטח שהתאונה היתה בכלי שטח שמבוטח. כאמור, הגב' דקל כן זכרה את הכלי
בפתח השיחה, והיא אומרת לחוקר בעמוד 3 שורות 19-20 לתמליל שהתובעת נהגה
בטרקטורון יחיד, "קימקו" קטן 250 סמ"ק, שזה כאמור זיהוי של כלי. על כן, אינני מקבל
את הסתירה הלכאורית עליה מצביעה הפול בסיכומיה, כי הגב' דקל מאשרת לחוקר כי
איננה זוכרת את הכלי. האמירה הזאת של הגב' דקל "אני לא זוכרת", איננה באה לעולם

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55835-11-13 מלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה
("הפול") בע"מ ואח'

- אלא לאחר שהחוקר מנסה לערער את הנחקרת כשהוא דורש ממנה להוכיח את צבעו של הטרקטורון, שהוא פרט - שלא רשום ברישיון הרכב, ומודיע לה שבגלל שיש תופעה כזאת של ביטוח של חלק מרכבי השטח שבבעלות מפעילי החברות של חוות הטרקטורונים, שמביא כל מיני מבוטחים עם טרקטורונים לרמות את חברות הביטוח בצילום אנשים ליד הכלי אחרי החלפת מספרים "השיטה היא פשוטה, אתה צריך להוכיח כמה כלים יש לך ואתה צריך להוכיח שלכל הכלים יש ביטוח"; וזה - עדיין בקטע של "השוטר הטוב" כביכול, לאחר שהודיע לתובעת שיש לה "בעיה" אם היא מתזיקה כלים "ספייר" להוכיח שהתאונה לא רעה בכלי הנוסף [עמ' 14 ו-23-22 לתמליל].
10. משקלה הראייתי של חקירת החוקר מטעם הפול נפגם; זאת - הן משום שלא תומלל החלק הראשון לשיחתם, הן משום שלא הובא תמלול השיחה הטלפונית המכינה לשיחתם, והן משום ששיטת החקירה שדחקה את הגב' דקל תחת הלחץ של דחיית ביטוח לשחזר דברים מזיכרונה - איננה ראויה.
11. שאלתי את החוקר מטעם הפול: "כשאתה מגיע לרודה, אתה אומר לה שמישהו דיווח שהרכב שמעורב בתאונה זה זה, את יכולה להראות לי אותו, עשית את זה", והוא השיב: "אני לא זוכר. היא לא ידעה להגיד ממילא עם איזה כלי הייתה התאונה. היה לי מספר רישוי של הרכב, אני לא זוכר מה היה שם, אולי נמכר". זאת, לטעמי, דוגמא מאפיינת לאופן חקירה שמוביל לאמירות כמו: "אני לא זוכרת". חוקר שמגיע לאחר חמש וחצי שנים לחקירה, ואינו מאפשר לנחקר להגיב לגרסה ברורה שנמסרה למבטח, בדמות הצגתה למבוטח תחילה, מסתכן בכך שתהיה סבירות שהתשובות של הנחקר לחקירתו הן תוצר של שכחה טבעית; כך הוא פוגע במשקלה הראייתי של החקירה.
12. לגבי צבע הטרקטורון עליו רכבה התובעת, כאמור, הוברר כי בכל מקרה צבעי הטרקטורונים לא רשומים ברישיון הרכב שלהם. ראיתי את הפנית הפול לכך שהגב' דקל התווכחה עם בעלה באיזה צבע הטרקטורון, שחור או כחול, אך בנוסף להתרשמותי, כאמור, לגבי ההזכרות ההדרגתית והאיטית בחלק מפרטי התאונה בעת חקירת החוקר, לא התרשמתי שבעדויות קיימת סתירה לאפשרות ש"שחור" הוא גם "שחור עם כיתובים של אדום". התובעת איננה זוכרת את הצבע של הטרקטורון; החבר, נשאל לגבי הצבע של הריינג'ר עליו רכב והשיב "אולי כחול, אולי ירוק", ואז משיב לשאלה לגבי הצבע של הטרקטורון עליו רכבה התובעת "קטעים של אדום"; תשובה שאיננה פוסלת את האפשרות שברקע הקטעים של האדום, היה הטרקטורון בצבע שחור.
13. ראיתי את טענות הפול לגבי אחידות הכיתוב לגבי הצבע בתצהירי הגב' דקל והמדריך "טרקטורון בצבע שחור עם כיתובים באדום ולבן", והטענה של היתרון שהיה לצד השלישי, שישבה ושמעה את עדות התובעת והחבר טרם שמסרה תצהירים מטעמה. ובכן, לא מצאתי ליתן משקל יתר לטענה זו. לגבי האחידות הנטענת, מדובר בעובדה פשוטה שניסוחה עולה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13-11-55835 פלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה
("הפול") בע"מ ואח'

- מחוזותה, ואינני רואה בכך בהכרח תיאום של ראיות. הגב' דקל והמדריך נחקרו על כך והכחישו שאת הניסוח הזה קיבלו כמוכן מראש. לגבי שמיעת עדות החבר לענין הצבע ("קטעים של אדום"), ובכן יש יתרון מסוים בשמיעת גרסה זו טרם מתן תצהיר, אך אז נשאלת השאלה מדוע מצאו עדי הצד השלישי לסבך, ולהוסיף בתצהיר כי היו גם (לבד מהכיתובים באדום) - כיתובים בלבן, שלגביהם החבר לא העיד.
14. אזכיר כי לפי הדין, כפי שהוא מוצג על ידי מותב בראשות כב' השופט זילברטל בענין ע"א (י-0) 6499/05 חליל גנים נ. אברהם רובינשטיין (פורסם; 15.10.06), ראוי, על מנת למנוע עיוות הדין, שבית המשפט יפעל, בנסיבות המתאימות, למיצוי גרסה שעולה כאמינה מתוך מכלול הראיות שלפניו, אף אם בחלקים העדות נגועה בסתירות; כלשונו:
- "החידוש הטמון בביסוס ההכרעה על עובדות שלא נטענו על ידי התביעה או ההגנה רחב יותר מן הרשות הניתנת לבית המשפט לאמץ חלק מעדות מסוימת ולדחות את יתרתה, כאמור בסעיף 57 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971: "סתירות בעדותם של עדים אין בהן, כשלעצמן, כדי למנוע את בית המשפט מקביעת עובדות שלגביהן חלו הסתירות". כידוע, סעיף זה מתיר לבית המשפט ליטול עדות הנגועה בסתירות ו"לנסות ולבוד בה את הבר מן התבן, היינו לחלק את העדות באופן שבית המשפט יתן אמונו בחלק מן הדברים וידחה יתרתם" (ע"פ 5612/92 מדינת ישראל נ' בארי, פ"ד מח(1) 302, 317). ההימנעות מפסילה גורפת של עדות שנמצאו בה דברי שקר מבוססת על ניסיון החיים לפיו "גם השקרן כולל בדבריו קטעי אמת, וכי גם דובר שעיקרי דבריו אמת מטבל דבריו לפעמים באמירה שאינה אמת, ועל בית המשפט לנסות ולהפריד בין אלו לאלו" (ד"נ 3081/91 קוזלי נ' מדינת ישראל, פ"ד מה(4) 441, 459). לפיכך, אפשרות פיצול העדות (בין אם מדובר בעדות אחת ובין אם מדובר בעדויות שונות של אותו עד על פני ציר הזמן) אינה מוגבלת להליכים פליליים ומוכרת גם בהליכים אזרחיים (ע"א 241/58 "אגד" (א.ש.ד.) בע"מ נ' סוקניק, פ"ד יג 589, 590; ע"א 260/82 סלומון נ' אמונה, פ"ד לח(4) 253, 263; ע"א 465/88 הבנק למימון ולסחר בע"מ נ' מתתיהו, פ"ד מה(4) 651, 658).
15. בהתאם לדין, וכפי שפורט, אני מוצא כי ניתן בענייננו, למרות סתירות מסוימות, לקבוע ממצאים בנדון. אשר על כן, בנוסף לממצאים שקבעתי לעיל בכל הקשור לעובדות שאינני מוצא שקיימת מחלוקת לגביהן (בפרק קודם), מהנימוקים שפירטתי בפרק זה לעיל, אני מוצא לקבוע כממצאי בענייננו כי: את הטיול בענייננו הוביל המדריך י.ב. כשבסוף הטור רכבה הגב' דקל על ריינג'ר. התאונה ארעה כאשר הטרקטור נפל לצד שמאל והתובעת נפלה ונחבלה (בלשון התובעת "התהפך"). התובעת נפצעה והוחזרה לנקודת המוצא בריינג'ר שעד לתאונה רכבה עליו הגב' דקל, בזמן שהגב' דקל החזירה את הטרקטורון עליו רכבה התובעת (לאחר שהועמד מחדש על גלגליו). התובעת התפנתה עם בן זוגה למרפאה במגדל שאמס ומשם למיון בבית החולים. לא היו החלפות טרקטורונים במהלך הטיול.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13-11-55835-11 פלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("המול") בע"מ ואח'

16. עתה, ניגש שוב לשאלה בה פתחנו את כל הדיון (והדרא קושיא לדוכתא): על איזה טרקטורון רכבה התובעת בעת התאונה?

17. אכן, בכל הקשור לזהות הטרקטורון המסוימת, עדותה של הגב' דקל היא עדות בעל דין יחידה, שנמסרת בעצם מטעם התובעת; כאשר, כאמור התובעת מאשרת שלה (לתובעת) אין ידיעה לגבי הזהות המדויקת של הטרקטורון. בנסיבות ענייננו אני מוצא כי ניתן לבסס את ממצאי על עדות הגב' דקל, כמפורט להלן.

18. תחילה נשאל: איזה סיוע יכולה היתה לקבל עדות הגב' דקל בהקשר של הטרקטורון המסוים? אפשרות ראשונה שקופצת למחשבה היא: תמונות "מזמן אמת", שהן כנראה מה שהמבטחת קוראת בכתב ההגנה מטעמה "ראיות ממשיות". אך, כאמור, מהעדויות עולה כי ספק שהיה צילום של התובעת על הטרקטורון כמהלך הטיול, ומכל מקום, תמונות שצולמו במהלך הטיול, ככל שצולמו – בשל חלוף השנים ומחיקת הפלאפון, כבר אין בנמצא – לפחות מאז ספטמבר 2014. החוקר מטעם הפול גם לא דרש מהמבטחת בעת שביקר אצלה לצאת ולראות את הטרקטורון X ולצלם אותו, ובהזדמנות, אולי – גם את מכלול הכלים שבחווית הטרקטורונים. אולי לא עשה כן בגלל, שכפי שאומר החוקר בתמליל, יש לחשוד בתמונות של לקוח ליד טרקטורון, שאולי זה מבוים לצורך התביעה. הגב' דקל העידה כי העסק נסגר וכי הטרקטורונים נמכרו כבר בשנים 2015-2016 [עמ' 56 לפרו]. לפי גרסתה, היא כבר מכרה את הכלים בעת החקירה של החוקר מטעם קרנית - בנוב' 2016 [עמ' 12 לתמלול – 6/1].

19. מה שכן יכול לסייע בקבלת גרסת בעל דין יחידה הוא הטבירות שלה על רקע מכלול הנסיבות. כפי שקבעתי לעיל, עולה ממכלול הראיות שהיו בידי הגב' דקל מספיק רכבי שטח מבוטחים, גם בגרסה המצומצמת של יציאה לטיול של 8 איש [6 אורחים + 2 מדריכים], וגם בגרסה המורחבת - של 15 איש [13 אורחים + 2 מדריכים]; שהוא גודל הקבוצה הגדולה שהעסק מסוגל להוציא – עמ' 52 לפרו]. על רקע הממצאים שקבעתי בנדון, לא הוצג לי נימוק ברור איזה הגיון יש לכך שהגב' דקל תוציא לטיול בענייננו טרקטורון לא מבוטח, עליו רוכבת מישהי שרכבה אצלה פעם פעמיים קודם לכן על טרקטורונים (בשנים 2005-2009), שיש לה היכרות עסקית אתה, והצטרפה לטיול בחינם - בשל הבאת הקבוצה (התובעת): "היו שתי חוות של טרקטורונים והמלצנו באיזור על שניהם, כל אחד בחר מה שהוא רצה", ולאחר ששילמה סך של 32,430 ₪ בגין ביטוחים לאותה עונה. ודוק. לפי הגרסה המצומצמת יצאו לטיול רק שניים משלושת הטרקטורונים המבוטחים.

20. הפול מסנה להימנעות צדדים מהבאת עדים: התובעת – את בן זוגה שחיי בברליון, והצד השלישי או קרנית את בן זוגה שלעבר של הגב' דקל. בענין זה אומר תחילה עובדתית, שאין בראיות והעדויות ששמעתי אינדיקציה פוזיטיבית, שלבן זוגה של התובעת היתה ידיעה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13-11-55835 פלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ ואח'

- לגבי זיהוי ספציפי של הטרקטורון, במיוחד מרגע שנלחץ לראות את אשתו מוטלת פצועה. מדובר בבן זוג של בעלת דין, שהסבירות ימצא לסתור את גרסת אשתו היא קטנה. ועוד, לפי העדויות של התובעת ושל הגב' דקל - הן אלה שעסקו באיסוף נתוני התאונה והפניה למשטרה; לא מצוינת כל מעורבות של בן הזוג של התובעת.
21. לגבי בן זוגה לשעבר של הגב' דקל, אפנה לכך שאמנם החוקר מטעם קרנית לא הציג את תמליל השיחה עמו שמוזכרת בשיחה עם הגב' דקל, אך מאידך, החוקר מטעם הפול ישב עם הגב' דקל ובן זוגה לשעבר ארוכות. מהשיחה עולה בעליל כי בן הזוג לא יצא לטיול ולא היה נוכח בתאונה. עוד נחזה מהחקירה, שלכאורה - כל מה שהיה זכור לבן הזוג או היה לו לומר - נאמר.
22. בנסיבות, אני מוצא, אם כן, שלא קמה בענייננו ההנחה שקמה ונוקפת לחובת צד שלא מצא לזמן עד, במקרה של אי-העדת עד שלא ידועה גרסתו. אזכיר, כי מדובר בהנחה, שניתנת לסתירה. אפנה לכך, שבסיס ההלכה נוסח בענין ע"א 465/88 הבנק למימון ולסחר בע"מ נ' מתתיהו, פ"ד מה(4) 651, 658, ובו הובהר במפורש כי:
- "אולם ככל הנחה, אף ההנחה, כי דברי העד הרלוואנטי אשר לא הוזמן היו פועלים כנגד הצד שאמור היה להזמין, ניתנת לסתירה. עמד על כך השופט עציוני בע"א 635/76 [6], בעמ' 743, כי:
- "אמנם היו מקרים שבהם הימנעותו של בעל-דין מהבאת עד או ממתן עדות תרמה לערעור גרסתו של אותו בעל-דין, אך כל מקרה נמדד לפי נסיבותיו הוא, ובוודאי שאין די בהימנעות כזו בלבד כדי לערער גרסתו של בעל-דין".
23. ועתה לענין הנטל, נטל ההוכחה בתביעה בענייננו. כידוע, על פי הדין, ככלל, נטל ההוכחה מוטל על המוציא מחברו, התובע. בענייננו הדיון מעט מורכב יותר. אומרת התובעת, מלשון: מרגע שהוכחתי קיומה של תאונה על רכב, שבחגדרתה היא תאונת דרכים, ומולי נתבעות שתי ישויות, שיש להם כלפי חבות משלימה (מישהו מהן ימצא חייב לשלם לי), מיציתי את חובתי בהרמת הנטל להוכיח האם הטרקטורון עליו רכבתי בעת התאונה היה מבוטח אצל הפול או לא, מרגע שהצגתי פרטי טרקטורון מבוטח אצל הפול שמוחזק על ידי הגב' דקל, הטרקטורון X, במיוחד, בנסיבות, שקרנית לא מצאה לתבוע אותי ושהגב' דקל מחזיקה שמונה כלי שטח המבוטחים אצל הפול, שלוח מהם - טרקטורונים.
24. אפנה לכך, שאין בכתבי הטענות טענה לתרמית או הטעיה, ובכל הקשור לחלקה של התובעת אף לא הועלה רמז לכך בכל העדויות שלפניי. בנסיבות כאלה, משחורם נטל ראייה הראשוני על ידי התובעת שנפגעה בתאונת טרקטורון שנמסר לשימושה מאת הגב' דקל, והיא מסרה למבטחת את הפרטים שקיבלה מאת הגב' דקל - של ביטוח הטרקטורון X למבטחת, הרי שמדובר בנטל שאיננו חוזר אל התובעת.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55835-11-13 מלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ ואח'

25. בנסיבות כאלה עובר נטל הראייה (המשני שהופך עתה לראשוני) לפול, להוכיח שהטרקטורון עליו רכבה התובעת בעת התאונה איננו כטענת התובעת הטרקטורון X. כפי שפורט, בכתב ההגנה מטעמו, בוחר הפול שלא לטעון לכוונת תרמית או לתרמית ומדבר על חשד שהטרקטורון המעורב בתאונה איננו הטרקטורון X, אלא – טרקטורון שלא בוטח על ידה.
26. כדי שטענה זו מטעם הפול תהיה נכונה, צריך היה עובדתית שיקרה האחד מהשניים – או שהגב' דקל טענתה וחלף מתן הבחירה לתובעת שאין ביטוח, סברה כי מדובר בטרקטורון X, או שבכוונת מרמה הציגה לתובעת את פרטי טרקטורון X.
27. ככל שמדובר בטענה לטעות (בלבד), הואיל וגרסת הצד השלישי בכתב ההגנה מטעמה היא בלשון: מדובר בטרקטורון עליו מסרתי פרטים לתובעת לפני כתשע שנים – הטרקטורון X (היינו, במשתמע – לא טעיתי, ובוודאי שלא רימית), ככל שהפול תרים את נטל הראייה הראשוני שעבר אליה מהתובעת יעבור נטל הראייה המשני לצד השלישי.
28. ובכן, לא מצאתי כי הפול הרימה ברמה הנדרשת לפי הדין האזרחי את הנטל להוכיח כי הצד השלישי טענה בפרטים שמסרה לתובעת לגבי הטרקטורון. מדובר במסירת פרטים בסמוך לאחר התאונה, ולא שוכנעתי כי אין לקבל את גרסת הגב' דקל, שאף רשמה לעצמה את פרטי הטרקטורון על מנת לאתר את מסמכיו.
29. בכל הקשור לטענת התרמית, היא לא נטענה. לצורך שלימות התמונה, אומר כי כפי שעולה ממצאי וקביעותי לעיל, גם אם נייחס לצורך הדיון בלבד טענה של הפול לתרמית מצד הגב' דקל, כשלה הפול בהוכחת הטענה – למול דרישות הדין. כידוע, מהטוען טענת מרמה נדרשת מידת הוכחה גבוהה יותר. לעניין זה ניתן להפנות לפסיקה ידועה בעניין ע"א 297/64 משה כהן נ' ירמיהו פ"ד יט 414, וכן רע"א 5436/02 מדינת ישראל ואח' נ' חפזי האמו חאמד עבוד ואח' פ"ד נו (2) 721: "על הטוען לתרמית, ובייחוד בהקשר של ביטול הליכי הסדר ופסק דין הסדר בעקבותיהם, להעמיד תשתית עובדתית מפורטת וברורה במישור הטיעוני ולשאת בנטל הוכחה כבד במישור הראייתי. בהקשר זה נפסק "שטענת תרמית מהסוג הנדון לא מספיק שטיען בעלמא. עליה להיות מפורטת ומבוססת, והנטל להוכחת טענה מעין זו עשוי להיות כבד יותר ממאזן ההסתברויות הרגיל הנהוג במשפטים אזרחיים". נפסק כי כאשר מבטח מייחס למבוטח מעשים פליליים, עליו לתמוך את טענתו בראיות בעלות משקל כבד יותר משנדרש במשפט אזרחי רגיל [ע"א 475/81 זיקרי נגד כלל חברה לביטוח בע"מ פ"ד מ(2) 589], דבר שלא נעשה במקרה דנן.
30. ראיתי את הטענה העולה בין השורות מסיכומי הפול, כי בכל הקשור לחוות הטרקטורונים יש לכחון את התנהלותם בחשד, שכן נהוג אצלם לבטח רק חלק מרכבי השטח, תוך ניצול חביטוח החלקי גם לתאונות שמערבות רכבי שטח שאינם מבוטחים (בעצם, שוב - חשד לתרמית). בענין זה אעיר שלושה דברים. הדבר הראשון – שאם אכן זה המצב הרווח

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 13-11-55835 פלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה
("הפול") בע"מ ואח'

בתחום זה (ולא הוכאו ראיות לכך), היה על הפול לדאוג לכך שברגע שהופיעה אצלה בעניינינו תביעה בגין תאונת טרקטורון נחוג על ידי מי שאינני בעליו (יוני 2009), לשלוח מיידית חוקר לברר במה מדובר; בנסיבות, הפול נחזה כמי שבחר לא לעשות כן. הדבר השני - הפול יכולה היתה לדרוש בכל מקרה של חוות טרקטורונים שמבטחת אצלה מספר טרקטורונים (בעניינינו שמונה - בסכום של 32,430 ₪) שתאפשר לה מידע לגבי כלל הטרקטורונים שרשומים על שם הבעלים או מצויים בחזקתם, ולהודיע למבוטח על אי-הסכמתה לביטוח חוות כזאת שיש בה ריבוי של טרקטורונים שאינם מבוטחים. והשלישי - כי קיימים מספר פסקי דין שבחנו מקרי מחלוקת בהן נסיבות דומות לעניינינו, מהם ניתן ללמוד כי כל מקרה נבחן לגופו, וכי לא קיימת ולא מוחזקת חזקה של חשד לתרמית העומדת נגד המבוטח - גם בנסיבות כאלה. לעניין זה ראה: ת"א (חיפה) 17695/97 שרית נ' הפול (פורסם; 7.3.2005), בו על אף שחוות הטרקטורונים הוציאה טיול שחלק מרכבי השטח שבו לא היו מבוטחים, נמצא כי התובעת נפגעה עת נהגה על טרקטורון מבוטח; ת"א (עכו) 12045-12-18 בן שבת נ' הפול (פורסם; 18.1.2015), בו באופן דומה לעניינינו הטענה של הפול כי החברה ניסתה לרמות את התובע בכך שנתנה פרטי זיהוי של טרקטורון מבוטח לא הוכחה, ונקבע כי הפול לא טענה זו של מרמה בכתב הטענות במפורש, ובכל מקרה - כאשר מבטח מייחס למבוטח מעשים פליליים עליו לתמוך טענתו בראיות בעלות משקל כבד, מה שלא נעשה; ת"א (י-ם) 6540/06 בד גאד נ' הפול (פורסם; 26.5.2013), בו נקבע במקרה של התנגשות טרקטורון בטרקטורון במסגרת טיול: "לא מצאתי לקבל את טענותיה של המבטחת על כך שהתאונה אירעה בטרקטורון אחר, שלא היה מבוטח. טענתה זו של המבטחת הייתה מבוססת על סברות בלי מבוססות. למבטחת לא היה כל מקור ידיעה לכך שטרקטורון אחר היה מעורב בתאונה וטענתה הייתה מבוססת על סברה שלמיה לא כל הטרקטורונים שבשימוש להשכרה היו מבוטחים"; ת"א (ת"א) 73201/98 אסולין נ' הפול (פורסם; 1.6.2009), בו נקבע כי המבטחת לא הצליחה להוכיח במאזן הסתברויות שהתובע לא נפגע בטרקטורון נשוא תעודת החובה שצורפה לתביעה וכי חברת הטרקטורונים ניהלה את עסקה בתרמית באופן שלא כל הכלים היו מבוטחים, וכי טענת התרמית הייתה צריכה להיות בכתב וההגנה או בכתב ההגנה המתוקן.

הוצאות משפט

1. אינני מוצא כי התנהלות הפול בתיק זה היתה חסרת תום לב, כנטען מטעם מי מהצדדים, אך אני מוצא כי יש בה כדי להצדיק הטלת הוצאות ריאליות. אפנה לכך שהפול לא ראתה לטעון בכתב ההגנה מטעמה את טענת התרמית; כך גרמה לכך שמשך שנים התנהל תיק על "חשד", שבדיעבד, בהסתכלות הכוללת, עולה ספק שהיה לו בסיס איתן דיו - על פי הנתונים שהיו בידי הפול בספטמבר 2014, ואולי ראוי היה אז לעשות השלמות חקירה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55835-11-13 פלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ ואח'

- ובדיקות נוספות. כפי שציינתי בפרקי הממצאים, היו חולשות, אם לא - פגמים מסוימים בחקירת החוקר מטעם הפול שנחשפה לצדדים האחרים במאוחר (במתווה סוויסה), שלהערכת הגורמים המקצועיים בפול יכולים היו להבחין בהם כבר בשלהי 2014. כך שבסופו של יום, מתברר כי בפועל - הפול נטלה סיכון, בדחיית התביעה מטעם התובעת (כמבטח), והביאה להתמשכות ההליכים בענייננו תוך התנהלות שהסבה הוצאות יתרות הן לתובעת, הן לקרנית והן לצד השלישי.
2. מאידך, כאמור, לא מצאתי לקבל את טענת קרנית להתיישנות התביעה נגדה; טענה שהצדדים נדרשו לה בראיות מטעמם, בחקירות מטעמם, ובסיכומיהם.
3. עוד אעיר, כי כפי שפורט לעיל התובעת השתתתה בהגשת כתב התביעה המתוקן, מה שגרם להתמשכות ההליך, ולנזק ראייתי מסוים לקרנית ולצד השלישי.
4. **תקנה 514 לתקנות סדר הדין האזרחי התשמ"א 1984**, דנה בסמכות בית המשפט לפסוק הוצאות על הארכת הדיון שלא לצורך:
- "ראה בית המשפט או הדשם כי בעל דין האריך את הדיון בכל הליך שלא לצורך, על ידי טענות סרק או בכל דרך אחרת, רשאי הוא, באותו הליך או בפסק הדין, וללא קשר עם תוצאות המשפט, להטיל עליו הוצאות התליך או המשפט בשיעור שימצא לנכון בנסיבות העניין, לטובת בעל הדין שכנגד או לטובת אוצר המדינה, או לטובת שניהם."
- ראה גם דבריו של כב' השופט גרוניס בעניין ע"א 9535/04 סיעת ביאליק 10 ואח' נ' סיעת "יש עתיד לביאליק", פ"ד ס' (1) 391 בעמ' 396.
5. שיעור שכר הטרחה בתביעות על פי חוק הפלתי"ד קבוע בו. נשאלת השאלה האם מקום שהנתבעת מעלה טענת חבות לכד מן המחלוקת בשאלת הנזק, ניתן לחייבה בשכר טרחה נוסף וגבוה מהנקוב בחוק? ובמקרה בו פוצל הדיון, כך שהחבות תידון תחילה – מהו המדד לקביעת שכר הטרחה וההוצאות? כאשר בענייננו יש לזכור בקביעת שכ"ט לתובעת בענייננו כי שבשל דחיית התביעה נגד קרנית, הפול ממשיך להתנהל מול התובעת בתביעה – בענין הנזק, וגם שם יש להניח שיחויב בהוצאות לפי החוק.
6. המגמה העולה מן הפסיקה שהיא מזכירה בפסק דינה, לפיה לא ניתן לחייב בשכר טרחה גבוה יותר מהקבוע בחוק, ויתכן כי ניתן לרפא את הפגם על דרך פסיקת הוצאות מעבר להוצאות המשפט של אגרה חוות דעת וכו'. כך, למשל, ראה דברי כב' המשנה לנשיאה, השופט ריבלין בע"א 5401/04 בונדרנקו נ' הדר חברה לביטוח בע"מ (10.8.2005), וכן - דברי כב' השופט גינת וכב' השופטת שטמר בע"א 1991/05 עאמש וגיהא נ' בוריבנדר פורל אייל, (27.2.2007), שם חלוקים השופטים בשאלה האם ניתן לחייב בהוצאות מעבר לשכר הטרחה הנקוב בחוק.
7. עמיתי, כב' השופט יחזקאל הראל, ראה לקבוע במספר הזדמנויות כי אין זה סביר שמקום שמבטחת ניהלה הליך בשאלת החבות, עדיין תידרש לשלם את אותו שיעור שכר טרחה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 11-13-55835 פלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ ואח'

שנקבע בחוק ומשולם בכל עת שבה המחלוקת נסבה בשאלת הנזק בלבד. לדידו לנגד עיני מחוקק, בעת קביעת שיעור שכר הטרחה, עמדו המצבים הרגילים בהם התובע כלל אינו צריך להוכיח את החבות וכל שעליו להוכיח הוא את שיעור גובה הנזק. מכאן סבור השופט הראל, כי יש מקום לפסוק שכ"ט גבוה יותר בתביעות שבהן נדרש דיון גם בשאלת החבות [ראה לעניין זה, למשל - ת.א. (ת"א) 126248/00 איצקוביץ ואח' נ' קרנית הקרן לביטוח נפגעי תאונות דרכים (פורסם; 8.7.2005)].

8. ובכן, בענייננו, בשל פיצול הדיון, טרם נקבע שיעור הפיצוי המגיע בגין הנזק, ועל כן אני מוצא שעלי להידרש לשאלת ההוצאות על פי שיקול דעתי בהתייחס להוצאות הריאליות שראוי לקבוע בגין דיון חלקי זה, תוך התחשבות במפורט בפרק זה לעיל.

סוף דבר

כעולה מכל המפורט לפסק דין, זה אני פוסק כדלקמן:

- א. בשאלת החבות: אני מקבל את התביעה נגד הנתבע 1, הפול, וקובע כי הוא חייב בפיצוי התובעת בגין נזקיה כתוצאה מהתאונה מושא הדיון, כפי שיקבע.
- ב. אני דוחה את התביעה נגד הנתבעת 2.
- ג. אני דוחה את ההודעה לצד השלישי.
- ד. אני מחייב את הנתבע 1 לשלם לתובעת שכ"ט בסך 8,000 ש"ח.
- ה. אני מחייב את הנתבע 1 לשלם לנתבעת 2 שכ"ט בסך 12,000 ₪, וכן שיפוי בסך 12,000 ₪ בגין מה שתשלם כשכ"ט לצד השלישי (כאמור בסעיף ו' להלן).
- ו. אני מחייב את הנתבעת 2 לשלם לצד השלישי שכ"ט בסך של 12,000 ₪.
- ז. עוד תישא הנתבעת 2 בהוצאות המשפט של הצד השלישי. במקרה של מחלוקת - יפנו הצדדים בבקשה לשומת הוצאות.
- ח. עוד יישא הנתבע 1 בהוצאות המשפט של התובעת ובהוצאות המשפט של הנתבעת 2 (שיכללו הוצאות שתוציא הנתבעת 2 בשיפוי הצד השלישי בגין הוצאותיו). במקרה של מחלוקת - יפנו הצדדים בבקשה לשומת הוצאות.
- ט. כל החיובים שנפסקו לעיל, ישולמו בתוך 30 יום מיום קבלת החלטה זו, או ממועד קביעת שומת הוצאות – לפי המאוחר, שאחרת יישאו הפרשי הצמדה וריבית כדין החל מיום מתן החלטה זו.
- י. התובעת והנתבע 1 יודיעו לבית המשפט כיצד הן מבקשות לקדם את בירור שאלת הנזק והפיצויים. מוצע כי הצדדים ינסו לסיים את המחלוקת בשאלת הנזק - מחוץ לכתלי בית המשפט, ולחילופין – להגיש תחשיבי נזק מעודכנים – במועדים שיוסכמו.
- יא. דחיית התביעה נגד הנתבעת 2 ונגד הצד השלישי תירשם בתיק זה כפסק דין (חלקי).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

**ת"א 55835-11-13 מלונית ואח' נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה
(המול" בע"מ ואח')**

י.ב. לעיוני ביום 16.5.20.

המזכירות ונשלח החלטה זו לצדדים גם בדואר רשום עם אישור מסירה.
ניתן היום, ו' ניסן תש"פ, 31 מרץ 2020, בהעדר הצדדים.

משה תדמור ברנשטיין, שופט